ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4778 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 29/10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1901 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 29 ՐԷՃԷՊ 1319 ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4778

درعليه ده غلطه ده (آرهولك) غزته سى اداره خانه سى

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նարասունեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.
» »	վեցամսեայ	70	»
» »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրնք.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով:

Ծանուցման թղթատարի ծախքը բաժանորդներէն կը գանձուի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԽԵ

Գառը գիւղի և Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդները գրեթէ միեւնոյն ժամանակ, իրերամերձ կանոնազանցութեանց մէջ գտնուելով՝ խօսք մէկ ըրած պէս: Նախ Գառը-գիւղի Թաղ. Խորհուրդը, առանց Պատրիարքարանի բան հարցնելու, տարի մը կանուխ եղաւ ծախու հանեց արծաթէ ու ոսկիէ անպէտ զարդեր և գոյացող գումարը արժեթուղթի վերածեց: Աս ըրած միջոցին՝ Տնտես. Խորհուրդ գոյութիւն չունէր Պատրիարքարանի մէջ. ուստի մարդ չիմացաւ ինչ որ եղած էր Ս. Թագաւորի հէշտափակէն ներս, մինչեւ որ վերջապէս քահաններուն անդամ ըլլալով նորոգուեցաւ Խորհուրդը, այսինքն Տնտեսականը: Այս միջոցին Գառը գիւղի Թաղականութիւնը, նկատելով որ հրապարակի վրայ դիտուելով արծաթեղէն գտած էր իր անհրաժեշտ վաճառումը, և միւս կողմէն ակնածելով Տնտես. Խորհրդէն որ ո՛ր իրաւ գոյութիւն առած էր, պաշտօնական երկտող մը փութաց գրել Տնտեսականին՝ տեղեկութիւն տալու համար թէ ծախած էր եկեղեցւոյ անպէտ զարդերը,—փոխանակ կանխաւ արտօնութիւն ուզելու որ կարենար ծախել: Տնտեսական Խորհուրդն ալ, նկատելով որ գործը գործէն անցած էր և իր արժանապատուութիւնը կրնար միատեղ անցնիլ. նկատելով որ խնդիրը Գառը-գիւղի կը վերաբերէր, և ծովէն անդին չէր զօրեր իր խորհրդական ազդեցութիւնը. նկատելով նաեւ որ Գառը-գիւղի մէջ հին սովորութիւն մըն է բան չհարցնել գիւղէն դուրս ոեւէ, մանաւանդ որ Թաղականներէն մէկն անդամակից ըլլալով Տնտեսականին. և վերջապէս նկատելով որ այն միւս Վարչական Յանձնաժողովը կրնար պաղ ջուր թափել Խորհրդին գիտողութեանց վրայ, քանի որ խնդիրը Գառը-գիւղի կը վերաբերէր. իր անցեալ չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ յետ խորհրդակցութեան որոշեց... արձանագրել Գառը-գիւղի Թաղականութեան տեղեկագիրը և մէկ երկու հրահանգ ուղղել Ս. Թագաւորի մատակարար Խորհրդին՝ երեւոյթը փրկած ըլլալու հեշտահոյեցութեամբ... քանի որ խնդիրը Գառը-գիւղի կը վերաբերէր:

Կը պատմեն թէ հին հայ ամիրայի մը հարսերը միշտ հագուած պատրաստուած կուգան եղեր հրաման ուզելու ամիրայէն՝ որ դուրս ելլեն պտոյտի կամ այցելութեան երթալու համար: Ամիրան մէկ երկու անգամ չէ խօսեր՝ չուզելով հարսերուն սիրտը կոտրել և քիչ մըն ալ իր արժանապատուութիւնը վրայ տալ. շատ շատ կը պատուիրէ եղեր որ կանուխ դառնան... սրտադող չպատճառելու համար իրեն: Օր մըն ալ ամիրային համբերութիւնը հատեր է, երբ հարսերը նորէն եկեր են հրաման ուզելու իրմէ՝ դուրս ելլելու համար ամէն պատրաստութիւն ըրած լմնցուցած. և մարդը քիչ մը թթուած դէմքով ըսեր է հարսերուն. Բարով եկաք, բայց ուրիշ անգամ չհարցուած եկէք որ տուած հրամանէս ետ ալ հաւ տանեմ: —Չեմ գիտեր թէ Տնտես. Խորհուրդը կրցա՞ծ է հաւ տանել իր տուած մէկ երկու հրահանգներէն, կամ մանաւանդ յաջողա՞ծ է խօսք հասկցնել Գառը գիւղի Թաղականներուն, որ ամիրային հարսերը յիշեցուցած են իրենց ազատ ամենաբացութեան գրով:

Իսկ Սամաթիա... պարզապէս աչքի եկած է, պէտք ըսենք շատ շատ. հոն տանիկ... ամիրայի հարս չկայ, ոչ ալ փեսայ, ոչ իսկ Թոռ կամ Թոռնորդի. հոն ազնուական ժողովրդականութիւն մը կայ, կեդրոնացած իր ամիրայականութենէ շատ վեր. հոն հասկցուած է թէ լաւագոյն է յարգել Պատրիարքարանի Օրէնքը և այդ Օրէնքին ներկայացուցիչ մարմինները: Ինչպէ՞ս եղեր է որ առանց Պատրիարքարանէն օրինաւոր կերպով թոյլտուութիւն առնելու ի վաճառ հաներ է ծանօթ եկեղեցական հնութիւնը: Տնտեսական Խորհուրդ չկայ եղեր Պատրիարքարանի մէջ. փոյթ չէր անշուշտ. կրնար տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը ուղղակի Վարչութենէն առնել օրինական թոյլտուութիւնը օրինաւոր կերպով, և ոչ թէ Թաղ. Խորհրդարանէն դուրս խորհուրդ կազմելով: Ասանկ բաներ չէին վայլեր Սամաթիոյ համբաւին, որ անպարտ մնացած է մինչեւ այսօր,—ոչ ալ կը վայլէ, ըսենք ի դէպս, որ Ուսումն. Խորհրդի հրահանգներուն հակառակ... եթէ մարդիկ պաշտօն վարժարաններուն մէջ որպէս թէ ուսուցիչ՝ առանց վկայականի: Ինչ որ ալ ըլլայ, Գառը-գիւղի վարժարանին մէջ ասանկ մարդ չկայ կարծեմ, թէեւ հոգաբարձութիւն մը գտնուի մինչեւ այսօր անվաւեր և ինքն իր մէջ անհամաձայն... բնականաբար, քանի որ չէ վարժած համաձայնիլ ընկալեալ սովորութեանց հետ:

* * *

Բայց Վարչական շարժումն ալ անտեսած չըլլալու համար փութամ ըսել՝ թէ անցեալ երեքշաբթի օր Կրօն. Ժողովը գումարում ունեցաւ. իսկ Նպաստից Յանձնաժողովը ոչ, վասն զի օդը ցուրտ էր և հեռաւորաց անդամներուն մեծ մասը բացակայ:

Պուլկարիոյ այցելու հովիւին, Տ. Պօղոսեան վարդապետ, տրուած տեղեկութեան մը համեմատ՝ Կրօն. Ժողովը որոշեց յանձնարարել այցելու վարդապետին որ արգիլէ շրջուն քահանայութիւնը Պուլկարիոյ մէջ, հասկցնելով արժանապատիւներուն թէ քահանայութիւնը փերեզակութիւն չէ. իսկ եթէ փերեզակ ըլլալ կ'ուզեն, տասը դէմ արգելք մը չունի Պատրիարքարանը, և ազատ կը թողու զիրենք փերեզակութեան այս կամ այն ճիւղին հետեւելու, և քաղաքէ քաղաք շրջիլ իբրեւ մանրավաճառ: Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ Պոլսոյ ճանաչելու վարդապետի հաշուական խնդրով, որուն ինչ տեսակ բան ըլլալէն մարդ տեղեկութիւն չունի որոշապէս, և չ'ուզեր ալ ունենալ,—ինչ որ պատճառ մը չէ անշուշտ որ խեղճ վարդապետը Պոյաճը գիւղի մէջ անկիւնը նետուած մնայ առանց օրապահիկի:

Այսչափ Կրօն. Ժողովը: Իսկ Խառն Ժողովը, որ գումարուեցաւ անցեալ ուրբաթ օր, Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ, ի նկատ առնելով Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան նախընթաց գործողութեանց վերաբերեալ պաշտօնագրերու ամբողջ շարքն՝ որոշեց հրահանգականներու հարցին ուսումնասիրութիւնը յանձնել սրբազնի ցանկին վերադարձուելուն Դատական Նախագահութեան կողմէն, որ այդ ցանկին մէկ օրինակն ալ պէտք հաղորդէ Նորին Սրբազնութեան ի գիտութիւն Ազգ. Պատրիարքարանի:

Դատաստանական Խորհրդի կազմութիւնն ալ, նման Տնտեսականին վերակազմութեան, վերջնական հանգամանք առաւ անցեալ շաբթու, մինչեւ անգամ փութոյ պնդութեամբ ծանուցանելու իր Դիւանին ընտրութիւնը:

Իսկ Ուսումն. Խորհրդի որոշմանց կարգին մէջ նշանակելի է՝ Վանայ Երամեան վարժարանին նիւթական ձեռնտուութիւն մը հայթայթելու գործը, որ քայլ մըն ալ առած եղաւ անցեալ շաբթու Ս. Պատրիարք Հօր կոնդակին պատրաստութեամբը. բայց վերջնական կամ մանաւանդ հնչուն քայլը առնել պէտք է անշուշտ հանգանակիչ Մասնախումբը, որ հրաւիրուած է ի խորհրդակցութիւն Ուսումն. Խորհրդի յառաջիկայ նիստին:

* * *

Մեծ շքով կատարուեցաւ երէկ Պէշիկթաշի վարժարանի հաստատութեան քսանեւհինգամեակը, նախագահութեամբ Նորին Բարձր Սրբազնութեան: Եկեղեցական հանդիսութենէն յետոյ, ուր Ս. Պատրիարքը պարագայի վայելուչ շատ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ յատուկ Ս. Պատարագէ՝ զոր ինքն իսկ մատոյց, վարժարանին մեծ սրահին մէջ խմբուեցաւ ճմերատապէս գրական առն մը, որուն յիշատակը անմոռանալի պիտի մնայ մեր տարեգրութեանց մէջ: Այս Յոբելեանի հանդէսը, որուն մանրամասնութիւնները արձագանգ պիտի գտնեն հարկաւ այդ գոյին լրագրութեան մէջ, սկիզբէն մինչեւ վերջ կանոնաւոր էր ու անսահման, և, ինչպէս Նորին Սրբազնութիւնը իր հուսկ յետին ատենախօսութեան մէջ շեշտեց, փայլուն ապացոյց մը եղաւ՝ թէ կրթութեան ու գրականութեան սէրը «Միոյ դաւանութեան» վերաբերեալ Հայերուն միայն սեպհական չէ: Մէկ խօսքով երէկի հանդէսը ինքնին բարձրացում մըն էր Հայ Ուսուցչութեան, որ յանձին Ռ. Յ. Պէրպէրեանի յարգուելով ըստ արժանւոյն, նշանաւոր դարագլուխ մը բացուած տեսաւ իր ասպարէզին առջեւ:

ԱՐԵՏ

ԿԱՊԻԿՆԵՐԸ

(ՔՄԱՅՔ)

Հեղ մըն ալ բացագանչենք քեզի հետ, սիրելի՛ ընթերցող.— Կեցցէ՛ քսաներորդ դարը:

Ֆրանսայի Կրկնուայը ջուղաքին մէջ Շիմփանզէի մը մահարձանը պիտի կանգնեն եղեր ! !—մանուկ մը խեղդուելէ ազատելուն յիշատակին: Նորալո՞ւր, չէ՞, (ակնոցը խօսի Եէշըրիքն), կապիկի մը յիշատակը կանգնե՛լ, ո՛հ, գուցէ անգամ մը գլուխդ դուրս հանէիր լուսափոսէդ, ո՛վ երանելի Տորուին, և լսէիր թոռներուդ հսկա՛յ գաղափարը. գոհունակութեան ժպիտը շրթունքիդ՝ ո՛չ հոն գէ՛մս պիտի ննջէիր ապա յաւէ՛տ....:

Բա՛յց, սիրելի՛ ընթերցող, մեզանում կապիկնեռո՞ւն...գոնէ քարէ, փայտէ, հողէ արձա՛ն մը... ո՛հ, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ չըն խորհիք մեր միւսիւ կապիկներուն արձան մը կանգնել: Կապիկնե՛ր, քսաներորդ դարու հարազատ կապիկնե՛ր, արու և էգ, գեղեցիկ, տգեղ, թզուկ, հսկայ, գէտ կամ տգէտ, ռամիկ, ազնիւ, ունեւոր, չունեւոր, այլանդա՛կ, երփներա՛նգ, հրաշագե՛ղ.....:

Կապիկնե՛ր... շէֆ միւսիւներ, ամառնային երեկոյեան օր թողլով մայթէն երկայնքն ի վար, լոյսէն ի վեր կը սլքտան ասդին անդին, կ'անցնին, կը դառնան անդադրում, աղճատ հայերէնով՝ քանի մը բառ ֆրանսերէն թաթխելով իրենց երկա՛յն լեզուին ծայրէն, մինչ ձեռքերնին գտնուած խեղճ գաւազանին խուլը կը դառնայ՝ օդին մէջ ըրած խոլական մարզանքին ու ճախրանքին:

Հոգի՛դ սիրեմ, սիրելի՛ ընթերցող, նայէ՛, նայէ՛ աս կապիկներուն, տես, ինչպէս կը ժամին, կը ժպտին, կը քրքջին, կը ծիծաղին, կը խնդա՛ն, կը փփռի՛ն. գիտէ՛ իրենց բերնի, յօնքի, շրթունքի, կզակի ծամածռութիւնները, ծեքծեքումները, շիկնուկները. գրա՛ւ կը դնեմ, անպատճառ պիտի փափաքէիր նոյն պահուն լուսանկարիչ մը ըլլալ՝ կէտ մըն ալ չփախցնելու այդ հրաշալի այլանդակութիւններէն:

Ականջդ տուր դարձուր, հիմա կը զուշեմ հա... մէկն ըսէ սա շնորհալի կապիկին խօսակցութիւնը !!!?... անգլիերէն շեշտերով, լեզուին ակռաներուն տակ ճմլած, հայ լեզուին բառերը ճզմելով ընելուն. քիչ մը անդին՝ ուրիշ համեստափայլ տիկին կապիկ մը՝ հայ ոճով, Թուրքերէն բառերով երկու խօսք զով զով բերելուն,

«Սիրելի՛դ՝ որ կ'ունկընդրէ, անա նո՛ւ,
անա նո՛ւ,
Սիրահա՛րդ է՛ որ կերգէ, ատաչասուանոս»...:

Եւայի Թոռներէն կատարեալ սիրամա՛րգ մը՝ որ կը գեղգեղէ. բերանը եւանկիւնաձեւ բացած, քառանկիւնաձեւ, կլորիկ երեսէն, քիչ մըն երկա՛յն, ո՛րչափ երկայն՝ որ կարծես թէ շրթունքին տափակցած ծայրը պիտի երթայ ականջէն բիթակը համբուրէ:

Ե՛, այդ կողմը դառնալէն վերջ յոգնեցար կարծեմ. եկուր, սա նե՛ղ լուսամուտէն քիչ մը դիտենք ուրիշ կապիկ մը. — Եւրոպացիի մը ատենը ճաշի հրաւիրուած է... արեւելցի մը — հայ մը այլաֆրանկա սեղանին առջեւ է հիմա. կամացուկ մը կը խածնէ՝ խառնաքարդի չափ հաստ հացին նուրբ շերտին ծայրէն, բերանը գոց կը ծամէ և կ'ըրդ... կուլ կու տայ, վա՛յ դնայ, թէ օդը ելաւ, ինք ալ չի գիտեր, մատին ծայրն է դդալը՝ բերնէն ներս կը մտնէ՞ թէ ո՛չ, չես գիտեր. տաղէն է բաժակ մը լեցուն զուլալ ջուրը. տասն անգամ կը խմէ, կրկին չի հատներ, հազիւ կէս է եղած. կուշտ սեղանէն կ'ելլէ, պորտէն չա արտաքած. մ'յ քան կը խօսի որ պէկուզը կը խածնէ, ե՛ւ սեղանատունէն դուրս ելած տանն տեսնել պէտք է իր դէմքը, նուաղ պէս կարմրած է.....:

Պոնդակի մը զբօսարանին կամ ակումբին մէկ անկիւնը, Հաւանայի գլանիկը բերնին ալ խոլքը թողուած, Բագոսի օրհնեալ մանկերուն, միւսիւ Պօնջօնը, սինեօր Հայքեօը, մէկ ուսերը կը ճկէ դժոխքի հանգիսր, մինչ ծուխի ոլորուն ամպիկներու մէջ կը ծփայուի իր գլուխը երերուն...:

Առ-տուն մաւթինուլաւսուն, սաւեր մը կը կանգնի հայելիին առջեւ, շատ կարելի է Սիտիլի հիւանդ մանչ—կապիկն է, ինչո՞ր կը քաշէ խեղճ բիբերը—շնորհաց ատանդապահը—: Տէ՛ս, բարեկա՛մ, տե՛ս, ինչպէ՛ս կը շուկուի—ինչպէ՛ս արագ կը բանայ մազին խաղը՝ մէյ մը աջ՝ մէյ մը ձախ, օձիքն ինչպէ՛ս կ'անցունէ. հագած փողկա՛պը, զուգած պեխե՛րը, հուսամով օծուած գլուխը՛, հիանալի չէ՞... տէ՛ս, խողանակը ինչպէս կը սահի օձիքէն՝ լամբակը, ուսէն՝ թեզանիքը, գրպաններէն՝ քղանցքը. վերջապէս գլխա՛րկը, շատ մը տատանումներէ ետքը՝ հիւս. երեւելը հակումով մը կը հանգչի սանտրուած գեղեցիկ գլուխին վրայ: Գունատ շրթները, տժգոյն, թոռմած այտերը, կիսախուփ, հոգնած աչքերը, սակայն. Պօն Մարշէէն նոր վաճառուած օրանկու թանկի մը ազատութիւնը կը թողուն վրադ:

Օրը կէսօրէ, ժամը 3 (Ը. Ե.), կէսօրէ ետք: Մաքսուղիին մէջ հովի պէս կ'անցնի էգ Կօրիլա մը. հասակ գեղուղէշ մէջքը՝ բարակ, և այնքան բարակ որ երկու ափերուդ մէջ հանգիստ կը սղմի, չի քալեր, կը թռչի, չի կոխեր, կ'սաւառնէ, մէկ ձեռքը՝ հովահար, միւս ձեռքը՝ երկայնատատուն քղանցքը գեղածիծաղ... քավէդ առնած պահուն, կարծես բուրեղ Ե դէմի մը սիւքը կը շնչես,... կը դառնաս. կը նայիս ակնդէտ, կը ցնորի՛ս....:

Հայ կապիկնե՛ր ... Եկեղեցի՛ն մէջ, փարիսեցիի հովեր առած, կը կրկնեն յանկերգը՝ երկա՛ր, ուռուցի՛կ, հոգեպարզ աղօթքներու, լոյսի, կեղծ, բըռնազբօսիկ շնչառով, աչերնին թաքելով երբեմն քանի մը կաթիլ սուտ ջուրով...: կը ծնրադրեն, կը նստին, կ'ելլեն, կ'երկրպագե՛ն անզգածարար, մեքենայօրէն՝ որպէս զի՛, տեսնուի՛ն, դիտուի՛ն, լսուի՛ն...:

Հայ կապիկնե՛ր... տո՛ւնը, եկեղեցին, ակումբներու մէջ, խմբագրատունը, թերթի մը սիւնակներուն, գրքի մը էջերուն մէջ՝ ուր կը խորհին, կը խօսին, կը գրեն, կը մրոտե՛ն... գաղափարական պատառներէ սկսած՝ վարժապետնե՛ր, պաշտօնեանե՛ր, վարդապետներ, հրապարակագիրներ, գրագէտներ, բանաստեղծնե՛ր, իմաստասէրնե՛ր... բառօյ s'offkon, առանց պատիւն չարի գալու, ո՛չ:

Վերջապէս,—փողոց, սանդուղին բազրիքին վրայ, տափակ դաշտերուն մէջ, արհեստաւոր, վաճառական, շուկայի՛ հայ կապիկներ: Ամենակ շատիկ՝ մէջը կապիկ, մածիկը՝ կապիկ, պատիկը՝ կապիկ, էրիկ, կնիկ, մանչ և աղջիկ՝ ամենքն ալ հայ կապիկ:

Մեր մէջ ամէն տեղ կապկութի՛ւն, կապկութի՛ւն... և երբեք իսկականութիւն, ինքնուրոյնութիւն, հեղինակութիւն... միշտ կապկութի՛ւն անճառ, Շիմփանզէ ներու կամառ, մեր մէջ ամէն կողմ բանջար, սակայն ո՛ւր...հա՞ ճար...:

Կեցցէ՛ բանական եակին՝ որ անհունապէս գերազանցած է անասուն կապիկը, և սասուգէւ հասարակական նշան մը, վերջանէտ մը դրած է այն նորելուկ գիտուններէն վարկածին թէ՝ կապիկը մարդէն յառաջ եկած է, և ո՛չ թէ մարդը՝ կապիկէն,—քանի որ մարդուն կապկութիւններն ընելու վիճակէն, տրամադրութենէն ու կարողութիւններէն ո՛րքան հեռու է կապիկը...:

ՍՏՈՒԻՐ

ՏԻՎՐԻԿԻ ՎՐԱՅ ՆՕԹԵՐ

Տիվրիկի բնական դիրքն ու եռանաւոր վայրերը.— Օդը ջուրը ու արդիւնաբերութիւնը.— Ազգաբնակութիւնը. Հայերուն բարքն ու գործունէութիւնը.—Եկեղեցական եւ կրթական հաստատութիւններ.— Ս. Լուսաւորչի վանքն ու որբանոցը:

Ա.

Առիթով մը պէտք ունեցայ այցելութիւն մը տալ Տիվրիկի և այս պատահմունքով կազմած գաղափարս ուզեցի յայտնել Արեւելքի ընթերցողներուն: Ակնէն ուղի ելնելով օգոստոս 18ին, Մարմանի և Սարը Չիչէկի ճամբով, կը կտրենք կ'անցնինք Ռահան-Տէքէսին և ժամը 7ին կը հասնինք Օլթաքէօյի չայրերը, սարահարթի մը վրայ, ուր Օլթաքէօյցիները ամառանոցէն վերջ ըլլալով հունձքի և կալի գործերը, պիտի սկսէին պատրաստուիլ գիւղ դառնալու:

Ու սակայն ճիշդ այդ օրը կը կատարէին աղջկան մը հարսանիքը, ինչ որ առիթ տուաւ յոգնած ուղեւորներուս, քիչ մը հանգչելու՝ պտըտկելով մեր պահեստակալ բերնով ալ Սարը Չիչէկի զով ու զուլալ ջրովը: Օգոստոսի տօթակէզ արեւուն տակ ճամբորդութեան մը մէջ՝ իրաւ որ այս ջուրերը բնութեան ամէնէն մեծ պարգեւն են պատրաստած մարդուն համար, որ թրքական առածին ըստծին պէս՝ «ջուրին աճում, մատուցին փափուկ» է: Մեր հոն հասնելէն քիչ ետքը, Բիւրակները ցավուլ զուռնայ քօլըրէ՛րէ թըմբիւնով սկսան հրաւիրել և nirիs ըսուած խաղին, որուն մասնակցեցան կայտառ և ճարպիկ երիտասարդներու զուարթ խումբ մը հետ՝ նաեւ շատ մը փոքր և տարիքոտ տղաներ. զարմանալի է դիտել թէ այդ ծերունիները ինչպէս nirիsը ճիշդ կ'ուղղէին իրենց նպատակէն՝ երիտասարդի մը թափով, և ի՛նչ ճարպիկութիւնով խոյս կու տան հակառակորդին հարուածէն: Մրցումը կատարեալ էր և շատ ձիերու կողերուն վրայ բացաւ արիւնահոս վէրքեր, կարգ մը մըրցակիցներու ալ տալով ծանր հարուածներ: Այս խաղը սովորաբար յետոյ՝ սկսաւ քրդական պարը խնջոյքի մը ուրախութիւնը, որ երեկոյեան ժամը 12ին տարածեցաւ. անոր յաջորդեց գեղուղէշ կարմրայտ աղջիկներու թռուց պարը՝ քօղարկելով հարսին ընկերակցութեամբ: Մաքուր աղջիկները իրենց գիւղական արդուզարդին տուած հրապոյրովն ու համեստութեամբ արջերու ու օրօրուն, կը շարժէին գլխիկ պարը՝ անշնորհ թափով մը երգերուն, իրենց ալ մելամաղձոտ միօրինակ եղանակը միացնելով ցավուլ զուռնայի գեղջուկ նուագներուն, որոնց ձայներով՝ վրաններէն մէկին տակ քաշուած, սկսանք ճամբորդի քունը քաշել:

Առաւօտուն, մինչ գիւղացիները կը պատրաստուէին մերձակայ գիւղէն եկող հարսնառուները ընդունելու, մենք ճամբայ կ'ելնենք, կը կտրենք կ'անցնինք ելեւէջներ, սարեր ու ձորեր, փոքրիկ դաշտավայրեր, աջ ու ձախ թողլով Կարմիր-Գիւլի բազմաթիւ գիւղեր, որոնց մէջ ամենակարգ տեղը կը բռնէ Թուղուտ, իր ընդարձակ արտօրէներով, և համեմատական գեղեցիկ տուներով: Կը հասնինք Տէլիռմէն-Պաշը ըսուած տեղը հոն հանգիստ մը առնելէ և ճաշելէ յետոյ, կը շարունակենք մեր ճամբան զառիվեր և դառնալով Տիվրիկի հանդիպակաց լեռը՝ զիկզակ խճուղիով մը կը կատարենք մեր վայրէջքը՝ քաղաքէն մէկ ժամ քիչ աւելի հեռաւորութեամբ, միջօրէի տաքին և որտնիչէ փոշիի մը մէջ: Մեր շուրջը կային տեսակ մը ճերմակ հերձաքարի հարուստ քարաստաններ, որոնք կը սկսէին Թուղուտէն, և որոնցմէ շատ քիչերը շահագործուած էին:

Եւ ահա աչքիդ առջեւ կը պարզուի Տիվրիկի դաշտակը, աւելի լաւ է ըսել հովիտը, անկանոն ձուաձեւով մը, հոս հոն ցանցուած տարրական՝ արտերու հնձուած գետիններ, կանաչազարդ փոքրիկ գիւղերու տնտեսատներ, կարգ հողէ կոյտեր, թումբեր ու ցած հողաբլուրներ: Մեր աջը թողլով հինաւուրց քարաշէն կամուրջ մը, ուրկէ կ'անցնին ուղեւորները՝ երբ գարնան յորդահոս հեղեղներ անցք չեն տար, կ'անցնինք Չալըը չայըն. քիչ մըն ալ, և ահա՛ քաղաք մտած ենք, որուն գետ պարտէզները միայն կ'երեւային:

Տիվրիկ՝ (Սըվազի կուսակալութեան մէջ գայմագամութեան քաղաք) կ'իյնայ անոր արեւելեան կողմը՝ քիչ մը հարաւ նայած, Ակնոյ ու Արաբկիրի հետ կազմելով եռանկիւնիի մը գագաթը: Քաղաքը՝ դաշտակին կեդրոնը, շուրջանակի պատուած ցած լեռնաշղթայի մը գօգը, ունի բազմակողմանի և լայն հորիզոնով դիրք մը՝ օժտուած շատ մը բնական առաւելութիւններով: Հազիւ կը բովանդակէ 4 5000 բնակիչ, սակայն բաւական ընդարձակ գետին մը կը բռնէ, որուն մէկ ծայրէն միւսը կը տեւէ գրեթէ ժամ մը, ո՛րքան ի՛նքնուած են տուները ու թաղերը պարտէզներով, բանջարանոցներով և արտերով:

Քաղաքին վերի կողմէն կ'անցնի ծանօթ Չալըը-Չայըն, մէջտեղէն կը կտրէ խոր հեղեղատ մը՝ որ ներկայիս շատ քիչ ջուր ունի՝ երկու եզերքներուն պարտէզներուն են. ոռոգելու համար, և կ'երթայ միանալ քաղաքին վարի կողմէն անցնող ուրիշ վտակի մը, զոր տեղացիները գետ կ'անուանեն.—հոս է իրենց ամենամեծ զբօսավայրը: Այս գետակին առատ ու մաքուր ջուրը՝ ոչ միայն կը զովացնէ ոռոգումը և ճերմակեղէններու լուացումի գործն ու ջրաղացները, այլ և կը մատակարարէ առատ ու համեղ ձուկ, և իր հոսանքներով, կը բերէ նաեւ մեծ քանակութեամբ փայտ: Քաղաքին մէջէն անցած հեղեղատին ըրած բաժանումները իրարու կը միացնէ քանի մը քարակ կամուրջներով, որոնք մեծ դիւրութիւն

—)(18)(—

ՓԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԷՐՕՄԻ ՊԱՉԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Ա.

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Մայր ու աղջիկ պատշգամին մէջ նստած էին: Արեւակը կը խոնարհէր ծառերուն ետին. Ռօզ Մանօն ծունկներուն վրայ կ'օրօրէր ու կը քնացնէր իր աղջնակը, որ անգիտակ էր իր շուրջը տիրած չարիքէն: Ռօզ համբուրեց զայն ու աչքերը ուղղեց դէպ ի հորիզոնը, դէպ ի Բարիզի կողմը, ուր խեղճ մանկան հայրը կը գտնուէր:

Յանկարծ, Մարեան աղջկան թեւը սեղմեց ջղաձգօրէն ու մրմնջեց:

—Նայէ՛:

Անտառին մօտ գտնուած բլրակին վրայէն մարդ մը կը յառաջանար, տխուր պայծառութեան տակ:

Բ.

ԽԵԼԱՑԵՂՆԵՐԸ

Ո՞վ էր այդ մարդը: Դեռ որոշապէս չէր զանազանուեր, բաւական հեռու ըլլալուն: Բայց մայր ու աղջիկ այնքան մտատանջ վիճակ մը ունէին որ այդ մարդուն մէջ կարծեցին տեսնել Ժէրօմը: Ամենքէ ի վեր զիրենք անհոգ գաղափարը եղած էր Ժէրօմի յանկարծական ժամանումը և անպատասխանութեան երեւան ելլելը:

Մարեան ու Ռօզ ոտքի ելան դողդողջուն և լուրջ դէմքերին յառաջացող մարդուն սիլուէթը: Ռօզ ընդդէմ էր, իր գրկին մէջ կը սեղմէր նորածինը, կարծես, պաշտպանել ուզելով Ժէրօմի անողոք ցասումին դէմ: Ու միեւնոյն բնազդէն մղուած՝ Մարեան ալ երկու քայլ առնելով՝ աղջկանը առջեւ կեցաւ, զայն պաշտպանելու համար:

Ագարակապանուհին բան մը չէր նշմարած դեռ. մարդը բլրակն ի վար կ'իջնէ յամրաքայլ: Ձեռքը գաւազան մը ունի, որով հաճոյք կը զգայ ճամբուն վրայ գտնուած բարձր խոտերը և փուշերը ջարդելով: Մերթ ընդ մերթ կանգ կ'առնէ, աճապարելու երեւոյթ չունի բնա՛ւ, եթէ Ժէրօմ ըլլար, այնքան ատենի բաժանումէ մը յետոյ, անհամբերութեամբ պիտի փութար ժամ առաջ տեսնել իր սիրելիները: Հիմա մարդուկը բլրակին ստորոտը կը գտնուէր ու մարգագետիններէն կ'անցնէր, նեղ արահետներու մէջէն յառաջանալով:

Երկու կիները շնչառութիւննին բռնած են. մարդը դեռ բաւական հեռու է ճանչցուելու համար, բայց անոնց այնչափ կը թուի թէ Ժէրօմ կը նմանի: Ագարակապանուհին, որ ընկոյզ կոտրելու զբաղած էր, վերջապէս նշմարեց Մարեանի և Ռօզի տագնապը: Ինքն ալ նայուածքը ուղղեց հեռուէն եկող մարդուն կողմը:

—Մի՛ վախնար բնա՛ւ... եկողը Բելի ջաղացպան Ժան-Պաթիստ Բուժըլէն է:

Ճամբան գիտեր խաչաձեւուած տեղը, մարդուկը իր ճամբան փոխեց: Մարեան և Ռօզ իրարու նայեցան, կարծես հասկնալ ուզելով թէ իրենց կեանքը ի՛նչ ահռելի մղձաւանջէ մը ու մտատանջութեան մը ենթարկուած էր:

Երկու օր յետոյ, Մարեան իր աղջկան կ'ըսէր:

—Պէտք է մեկնիլ: Աւելի պատճառ մը չունինք հոս մնալու:

Ագարակապանուհին ուզեց վար դնել զանոնք, բայց Մարեան չհամակերպեցաւ այս անգամ: Յաջորդ օրը պառաւ կինը ճամբու կը դնէր զանոնք արտասուելով: Երբ կառախումբը ճամբայ կ'ելլէր, գոչեց:

—Կը խնդրեմ, չմոռնաք տեսած դարձածը նամակով ինծի հաղորդել:

Ժամը հինգին Բարիզ հասան մայր ու աղջիկ: Կառքով գացին իրենց բնակարանը, ուրկէ, կարծես, յուզումներէն նման ներս մտան: Կասպարի անգամ իմաց տուած չէին իրենց ժամանումը:

Ու երբ ինքզինքնին գտան ընտանիքին յարկին տակ, դժուարին զգացում մը պատեց զիրենք: Ո՞րքան բաներ պատահած էին իրենց մեկնումէն ի վեր, ո՞րքան վարդագոյն էր իրենց կեանքի հանգստութիւնը: Կարծես, տան մէջ, ամէն ինչ իրենց զգացնել կուտար այն անխօսով ու անոնց երջանկութիւնը զոր կը վայլէին դեռ քանի մը ամիս առաջ:

Մարեան քիչ մը օդ շնչելու համար, պատուհանը բացաւ ու Բարիզը դիտեց, որուն վրայ լուսեղէն փոշի մը ցանուած էր: Իրիկուն ըլլալու վրայ էր: Պզտիկը արթննալով սկսաւ պոռալ: Ռօզ-Մանօն պզտիկը տարաւ զայն, մինչեւ որ Մարեան ճաշը պատրաստէր: Հազիւ քառորդ մը անցաւ, երբ փողոցին դուռը զարնուեցաւ: Մարեան պատուհան վազեց, տեսնելու համար թէ ո՛վ էր եկողը:

(Շարունակելի)

կուտան երթեւեկութեան։ Գետակին վըրայ ո՛չ քաղաքին մօտ (մէկ կէս ժամ հեռու), կան երկու քարաշէն կամուրջ, որոնցմով կը հաղորդակցի գիւղերուն հետ և սակայն քաղաքին առջեւինը՝ քանի մը տարի առաջ՝ գետակին արտասովոր յորդումը քշած տարած է, թողլով միայն ալ եզրին ոտքը։

Այս տաճար ջերմուկ և իր անդին շնորհիւ, պտղաւէտ հողը կ'արտադրէ ամէն տեսակ բանջարեղէններ, հացահատիկ և պտուղներ, բացի խաղողէ, զոր կը ստանան Արաբկիրու օվայէն քաղը 40 վրկ.ի, կարեւորութիւն չտալով այդ մշակութեան, մինչ շատ յաջողութեամբ պիտի բուսնէր իրենց հողը։ Ներքին արտադրութեան միտնալով նաեւ հարթերէ աւելի թութք, հայ ու քիւրտ աղքատակութեամբ գիւղերու չմեծազանակ ներածումը, Տիվրիկցին ժամն ժամն կը հայթայթէ իր ամէն կարգի ուտելիքներն ու վառելիքը։ Իր ուրիշ մէկ առաւելութիւնն ալ սա՛ է որ գտնուելով Սեբաստիոյ ճամբուն վրայ, ինչպէս նաեւ Խանդալի ու Գօզկէօրի մօտ, ցորենը անհամեմատ կերպով դիւրագին է. 16 կոտը՝ մօտ 150 քաշ՝ կ'արժէ այս տարի 50—60 դահեկան թո՛ղ որ Սեբաստիայէն ու Գօզկէօրէն կուգայ նաեւ առաջին կարգի ալիւր, որկէ Տիվրիկցի հայը կը պատրաստէ իր համբաւաւոր kavilçek ըսուած թխւածոյը։

Ջուրերուն վրայ խօսած ատեննիս չը մոռնանք ըսել թէ ըմպելի ջրի, մաքուր, քաղցրահամ ջուր չէս կրնար գտնել գրեթէ։ Քաղաքին մէջէն անցած հեղեղատին երկու կողմն վրայ կը գտնուին ոչ սակաւ աղբիւրներ, որոնց ջուրը սակայն դառն է և կրային, ուստի անդացիները իրենց պէտքը կը լեցնեն առուէն, աղտոտ ու ամէն անմաքրութիւններով և միքրոպներով լեցուն ջրով, որուն հետեւանքը կ'ըլլայ տարափոխիկ հիւանդութիւններու անպակաս ըլլալը։ Տեղ տեղ ջրհորներու և հողէ թոնրներու մէջ կը լեցնեն և աղտոտութիւնները նստելէ, մաքրուելէ և զովանալէ յետոյ կը գործածեն։ Քաղաքին մէջ ամէն կողմ կը տեսնես աղբիւրի շէնքեր, որոնք չոր են սակայն. կը պատմեն նաեւ թէ մօտը կը գտնուի անուշ և առատ ջրի մը աղբերակը, որուն ջուրը կրնայ եղեր քաղաք բերուիլ քիչ ծախքով, բ'նչ օգուտ որ անզգայելին համար անուշադրն ալ մէկ է, չաքրն ալ։ Հոն, հեռաւոր մէկ թաղին մէջ կայ նաեւ կարճաղբի'ւր կոչուած անուշ, բայց ոչ-զով ջրի աղբերակ մը, որ սակայն չի գոհացներ ամենուն խնդրանքը, և ուր ուխտագնացութիւն ալ կը կատարուի եղեր, աղջիկներու ստինքին կաթը բերելու համար։

Հարաւային կողմը կը գտնուի Ուլու-ճամի ըսուած քարաշէն համբաւաւոր մզկիթը, շատ մեծ ու հոյակապ, որուն մանաւանդ երկու դռներուն մողոյթեւ քանդակները նախանձը պիտի շարժէին գեղարուեստասէրներուն։ Ասոնցմէ զատ՝ կրնամ ըսել թէ քաղաքն իր մէջ չունի հնութենական արժանի ուրիշ նշանաւոր վայրեր, բացի մէկ քանի ուխտատեղիներէ։

Խիստ ցանցառ են նոր շէնքերը, որոնք բաւական կոկիկ և ճաշակաւոր են, կառավարութեան վերջին հրամանին համաձայն, տանիքները պատելով թրծուն կղմինտրով։ Այս կարգին խոշոր շէնքեր են բացի մզկիթներէ և երկու եկեղեցիէ, կառավարական պաշտօնատունը, Ապտուլլահ փաշայի ապարանքը, որ անդին ամէնէն ակնառուն է, ազգային ու հարուստ է, և ուրիշ երեւելի պէյերու տուներ են։ Մնացեալները բազմադարեան հնութեան մը կնիքը կը կրեն և ակամայ կը յիշեցնեն նահապետական կեանքի անշուք միայարկ խրճիթ-տուները։ Եթէ կայ մասնաւոր ուշադրութեան կէտ մը, սա՛ է որ ամէն տան մուտքը երկփեղկ խոշոր դուռով մըն է։ Տեղացիները՝ ճաշակ ըսուած բանը չունին բնաւ։ Տուներուն մէջ ու դուրսը, տանիքը թէ փողոցը, որ կողմ նայիս՝ հող և հողակոյտ կը տեսնես միջասենեակներուն յատակն իսկ։ Շատ քիչ կը տեսնուի քարի կիրի և մանաւանդ տախտակի գործածութիւն, մինչդեռ խիստ դիւրութեամբ ու աժան կրնան ձեռք բերել թէ՛ տախտակ և թէ՛ հեշձաքար՝ սալաքներու համար, որոնք շատ աժան են եղեր։ Մինչդեռ չկրցի զսպել, մանաւանդ իրենց սա՛ տանիքներն ի տես, որոնք հողով ծեփուած և չուրջն ալ չաքք մը անտաշ քարերով պատուած են՝ տանիք գլուխ ջրի անցք առնլով 5—10 ուրդ։ Ահա այս պատճառաւ՝ այնինչ պզտիկ հով մը չկայ, ամէն կողմ առատ առատ փոշիի թանձրամած ամպեր կը բարձրանան։ Սենեակներ տեսայ, որոնց պատուհաններուն վրայ, չափազանցութիւն չըլլայ ըսել, մատի թանձրութեամբ փոշի նստած էր։ Եւ այս փոշիին շնորհիւ, ո՛րքան աչքեր հիւանդացած՝ բժշկին դուռը ալ կ'առնեն և քանիներ յաւիտեան զրկուած են կենսատու լոյսէն։ Ամէն քայլափոխիդ, այդ թշուառականներուն կը հանդիպիս, որոնց մասի վրայ չէ որ կը համբուին։

Մ. Գ. Փ.

ՊԱԶԱՐ ՍԹԱՄՊՈՒԼ
ԱՊՏԻՒՐՐԱՀՄԱՆ ԹԷՎՖԻԳ ԷՖԷՆՏԻ
Պոլիս, Պաղճէ Գարու, թիւ 51
Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շապիկներ, գլխարկներ, օձիքներ, չապիկներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, ֆանէլաներ, անուշահոտութիւններ, պատմուռով լամբաներ, պայուսակներ և այլն, և այլն։ Բոլոր ասոնք անհրաժեշտ ըլլալու առաքման աժան գիներով։ Դիմեցէք ու գոհ պիտի մնաք։

Քաղաքական Լուրեր

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Էտուարտ թագաւորին ունկնդրութիւնը.— Երեւելի պօէրասէր մը.— Ընդհանուր յոռետեսութիւն.— Լորտ Քիչնէրի վերջին տեղեկագիրը։

Լոնտոն, 4 նոյեմ.— Էտուարտ Թագաւորը, այսօր, իր ներկայութեանը ընդունեց Քափերոյի գաղթավայրին դատական նախագահը՝ Սըր Հէնրի Վիլիէ։ Այս իրողութեան կարեւորութիւնը անոր մէջ կը կայանայ թէ Սըր Հէնրի մեծ համակրութիւն կը տածէ Պօէրներուն նկատմամբ, առանց անգլիատեաց մը ըլլալու։ Թէեւ Քափերոյի գաղթավայրին հօլանտական կուսակցութեան պետերէն մէկն է, սակայն հօս, նոյն իսկ նախարարական շըրջանակներուն մէջ, իբրեւ ուղղամիտ և անկողմնակալ մարդ մը նկատուած է։ Բնականաբար՝ յայտնի չէ թէ Էտուարտ Թագաւորին առած այդ ունկնդրութեանը մէջ ի՛նչ խօսուած է, բայց ակնեբեւ է որ հարաւային Ափրիկէի կացութիւնը միայն կազմած է խօսակցութեան միակ առարկան։ Կարելի է նաեւ որ Էտուարտ Է. փափաք յայտնած ըլլայ Սըր Հէնրի Վիլիէի ըսել թէ Պօէրներուն համար ընդունելի նկատուած հաշտութեան պայմանները ո՛րոնք են։

—Լոնտոնի մէջ հանրային կարծիքը շատ յուսահատ է հարաւային Ափրիկէի պատերազմին համար։ Այդ յուսահատութիւնը ամէն կողմը կը տիրէ, նոյն իսկ կառավարական բարձր շրջանակներուն մէջ. ուստի անհնարին մը պիտի չըլլայ, եթէ քիչ ատենէն կառավարութիւնը աւելի վեհանձնօրէն պայմաններ առաջարկէ, քանի մը ամիս առաջ եղածին հետ բաղդատելով. այդ միջոցին նախարարական թերթերը գայթակղած էին և կ'ըսէին թէ նախարարութիւնը շատ վեհանձնութեամբ կը գործէ։ Վերջին օրերս, այն անձերը որոնք երբեմն Պօէրներուն անպայման կերպով անձնատուր ըլլալուն վրայ կը պնդէին, հիմա կ'ըսեն թէ Քանատայի վայելածին նման դրութիւն մը պէտք է առաջարկել Պօէրներուն։

Լոնտոն, 6 նոյեմ.— Նախարարական Տէյլի Մէյլ լրագիրը այսօր կ'ըսէ.— «Կարելի է երկրին յարգանքն մոռացութիւնը կը ցուցնայ՝ երեկ պատահած անգլիական քոնսոլիտէներու մեծ անկումին մէջ։ Բրիտանական առաջին արժէթուղթը արդարեւ 91էն քիչ մը վար կ'իջնար, գին մը զոր բնաւ չէ ունեցած ամբողջ մեր սերունդին մէջ։ Պատճառը անշուշտ այն իրողութեան մէջ է, թէ հանրութիւնը որ և է պատճառ չի տեսներ, որպէս զի պատերազմը անհունապէս շարունակէ՝ գործերու այս օրուան գէշ ուղղութեամբ։» Շահեկան է յիշել թէ անգլիական քոնսոլիտէն երեք տարի առաջ 114 էր։

Լոնտոն, 5 նոյեմ.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը սա հեռագիրը ստացաւ Լորտ Քիչնէրէն.— «Մէթհէն զօրավարը նոյեմ. 2 թուականով կը ծանուցանէ թէ իր զինուորները կը գործեն Զուտէի, Մայսպրկի և Վէսէլսի դէմ որոնք չորս հարիւր հոգիով մէկ մասը անդին՝ Պօշպլի-Իսթի և Ռոաքոր մէջ տեղը կը գտնուին։ Պօէրական այդ զօրախումբերէն զատ, Քափերոյի գաղթավայրին այն մասին մէջ որ արեւմտեան երկաթուղիի արեւելեան կողմը կը գտնուէր, բնաւ Պօէր չկայ։ Պօէրական 3 կամ չորս խումբեր՝ իւրաքանչիւրը քառն-երեսուն հոգինոց, կը շարժին առանց որոշ նպատակի։ Մէթհէն զօրավարը զանոնք հալածել կուտայ Տորան ու Լաւա գընդապետներու, որոնց զօրագունդերը նաեւ պաշտօն ունին խուզարկութիւններ կատարել հեղեղատներու և պարափակներու մէջ, գտնելու համար ձի չունեցող Պօէրներ որոնք հոն պատսպարած են։ Վանտէյվէթէր ու Պոթա, հարիւր երեսուն հոգիով, Աքոպէլի և Լուքինի անգլիական զօրագունդերուն կողմէ գիշեր ցորեկ հալածուելէ վերջը, երկաթուղիի գիծը անցան՝ Վիքթորիա Ռոտի մօտ։ Վերջին անգամ երբ անոնց ներկայութիւնը իմացուեցաւ, 40 մղոն հեռաւորութեամբ դէպ ի արեւմուտք կ'երթային։ Անոնց ձիերուն մեծ մասը գրաւուեցաւ, առանց հաշուելու առատաւորները։ Պօէրական միւս զօրախումբերը, Սմուցի, Պուէքսի և Բիէքսի հրամանատարութեան տակ, մէկ քանի օրեր Բէքոյի ու Բէվէնէքի զօրագունդերուն կողմէ հալածուեցան՝ Ույթորնի Լէյթսդրօթ ու Պէրիտէլի մէջտեղ։ Վերջապահներու քանի մը ճակատամարտ ներ ալ կատարուեցան։ Պօէրներուն ձեռքէն մէկ քանի ձիեր առնուեցան, նաեւ Պօէրներէն ոմանք սպաննուեցան ու վիրաւորուեցան և մէկ քանին ալ գերի ինկան։ Վերջապէս, Բէվէնէքի զինուորները զանոնք հօ մղեցին Թու Ռիվըրի գիծին վրայ։ Հոկտ. 31ի գիշերը, Բէլասիւի զինուորները, որոնք Մօնթրօփոնթայէն ցամաք ելած էին, անոնց ճամբան կըտրեցին։ Անգլիական այդ զինուորները առջի գիշերը, մօտեցան Պօէրներուն. Բէվէնէկ օգնութեան գնաց։ Արեւմտեան կողմը Բէրըրի և Ուոքսէլի զինուորները հոկտ. 29էն միացան Բամբոնի-Տրիֆթի, Հօֆմէյնկոորնի և Օլիֆէնտ Ռիվըրի մէջ։ Այդ զինուորները հոկտ. 30էն իմացան՝ թէ Պօէրները՝ Մարիցի հրամանին տակ նորէն դէպ ի հարաւ կ'երթան, իրենց գրաւած դիրքին արեւմտեան կողմը։»

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԷՐ ԵՒ ՇԹԱՅՆ

Փոխանակուած թղթակցութիւններ.— Նոր գրութիւն մը.— Լորտ Քիչնէրի մէկ նամակը։

Լոնտոն, 4 նոյեմ.— Մանչէսթըր Կարտիըն կը հրատարակէ ամբողջ բնագիրը նամակի մը զոր Լորտ Քիչնէր սեպտ. 22էն ուղղած է Պ. Շթայնի այն գրութեան, որ վերջերս հրատարակուեցաւ։ Ահաւասիկ թէ ի՛նչ կ'ըսէ Լորտ Քիչնէր այդ նամակին մէջ.

«Գոհութեամբ իմացայ որ Ձեր Ազնուութիւնը հաշտութիւն կ'ուզէ։ Անտարակոյս եմ թէ Ձեր ազնուութիւնը և Պօէրները գիտեն որ Պոթա զօրավարին հետ ունեցած տեսակցութեանս համաձայն, ես ալ փափաքող եմ վերջացնելու թշնամութիւնները։ Այդ արդիւնքը ձեռք բերելու համար, որուն ամէնքս ալ կը բաղձանք, կարծեմ թէ ըլլալիք առաջին բանն է իրողութիւնները նկատել այնպէս ինչպէս որ են.»

Լորտ Քիչնէր, յիշելով Պ. Չէմպըրլէնի հեռագրին մէկ ամփոփումը, կ'ըսէ թէ բացարձակապէս անկարելի է այդ հեռագիրը իբրեւ վերջնագիր մը նկատել, ինչպէս Պ. Շթայն պնդած էր նախորդ նամակով մը։ Գալով հարաւային Ափրիկէ անգլիական զինուորներ ղրկելու իրողութեան, ատիկա պատերազմի պատրուակ մը չէ, վասնզի իւրաքանչիւր երկիր ի բաւունս ունի իր զինուորները փոխադրել իր սահմաններուն մէջ՝ առանց ուրիշ երկրէ մը արտօնութիւն առնելու։ Լորտ Քիչնէր կը յարէ թէ, ամէն անգամ որ երկիր մը զինուոր ղրկէ որ և է տեղ, իր և ուրիշ ազգի մը միջեւ յարաբերութիւնները ձգտեալ ըլլալուն համար, եթէ անպատճառ պատերազմ ծագէ, Եւրոպայի մէջ անընդհատ պատերազմ պէտք պիտի ունենայ։ Լորտ Քիչնէր, պատերազմ կը բացարձակելէն առաջ կատարուած պատրաստութիւններուն համար ալ կ'ըսէ թէ պատերազմական ամէն պաշտօնատան մէջ յառաջագոյն կան՝ ուրիշ ազգերու հետ պատերազմի բռնկելու հաւանականութեան իբրեւ զգուշութիւն։

Պ. ՃՈՆ ՄՈՐԼԻԻ ՃԱՌԸ

Հարաւային Ափրիկէի պատերազմը.— Կացութեան վտանգները.— Անվերջ կռիւ մը եւ յաւելուած ծախքեր։

Ֆորֆէր, 4 նոյեմ.— Պ. Ճոն Մորլի իր ընտրողներուն ներկայութեանը ճառ մը խօսելով, ըսաւ թէ ողջմտութիւնը և խոհեմութիւնը այն առաքինութիւններն են զորս Սկովտիացիները չուզեցին վերջս առնելու վրայ են՝ եթէ ժամանակին նը չաննէին դառնալ։ Երկու տարի առաջ, յարեց ատենախօսը, կը մտածէր որ Անգլիոյ կառավարութիւնը մտիկ ընէ հարաւային Ափրիկէի խնդրին առթիւ անձ բուն, բայց բնաւ այնպէս չըրաւ։ Անոր դէմ անոնց կարծիքը, և այսօր անոնց գուշակութիւնը իրականութիւն դառաւ։ Պ. Մորլի յայտարարեց.

«Հաւը կ'երկարի. Հետեւանքները արիւնոտ առակով կը գրուին. գոյութիւն պիտի ունենան քանի մը սերունդներու մէջ։ Հիմա կը հարցնեմ թէ ո՛ւր էին ակրութեան լաւագոյն բարեկամները։ Միթէ անո՞նք էին որ երկու տարի առաջ համերաշխութիւն կը յանձնարարէին բանակցութեանց մէջ, սուրը քաշելէ առաջ։ Եւ կամ անո՞նք էին որ այսօր համերաշխութիւն կը քարոզեն և ձգել ցոյց կուտան երկրին սպառնացող վտանգները։ Բրիտանական ակրութեան մէկ ուրիշ վտանգն է անգլիական ժողովուրդին մէկ մեծ մասին բուռն, պայթուցիկ և յանդուգն խառնուածքը, որուն կառավարութիւնը պղծառելի կոչում մը ըրաւ վերջին ընտրութիւններուն առթիւ։ Եւ ատիկայ պատահեցաւ այն տեսակ երկրի մը մէջ որ աշխարհքի միւս երկիրներէն աւելի բազմաթիւ չափեր ունի և որ ամէնէն աւելի խոհեմ և մտացի պետական մարդերու պէտք ունի։ Անդադրում անձնատուութիւն պահանջող քաղաքականութիւնը այն տեսակ բան մըն է՝ որ ուղղակի կը տանի փճացման քաղաքականութեան։ Այդ բուռն, պայթուցիկ ու յանդուգն խառնուածքը ձգել այն ատաքինն կը տանի որ ուրիշ ամէն նկատում լքանելով կը գոչէ։—«Այդ անձերը մեր ճամբուն վրայ կեցած են, ինչո՞ւ համար զանոնք չատակելինք, եթէ անհրաժեշտ է»։ Միթէ Լորտ Սոլզպէրի չէ՞ր ըսեր Լորտերու ժողովին մէջ թէ Անգլիոյ ամէնէն աւելի սպառնացող վտանգն է ազգային ծախքերու հսկումը և ատիկա է զոր պէտք է կասեցնել։»

Ատենախօսը յիշեց անգլիական չափէն Էքոնոմիսթի հրատարակած թիւերը, որոնք ցոյց կուտան թէ Անգլիոյ սովորական ծախքերը, առանց պատերազմին ծախքերը հաշուելու, 28 միլիոն անգլիական ոսկի աւելցած են վերջին տարիներու մէջ. այդ յաւելումը նոյն իսկ 32 միլիոն է, եթէ նկատողութեան առնուի հանրային պարտքի գլխաւոր գումարին դադարումը։ Պ. Ճոն Մորլի ըսաւ թէ այդ յաւելումը իր կրին համար վտանգ մըն է և արդիւնք Անգլիոյ մեծութեան վրայ սխալ գաղափարի մը և երկրին բարգաւաճման աղբիւրներուն վրայ ծուռ դատաստանի մը։ Պ. Ճոն Մորլի եզրակացուց թէ չի յուսար որ Պօէրներուն հասկցուցած ըլլան անոնց պահանջած անկախութեան և ինքնօրէն կառավարութեան տարբերութիւնը, ինչպէս ըմբռնած են Անգլիոյ նախարարները։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲՈՂՈՔԸ

Պ. Չէմպըրլէնի ճառը.— Բողոքում համալսարաններուն մէջ։

Պէրլին, 4 նոյեմ.— Շէյքերթանի ճառով առաջ դրուեցաւ ու Գերմանիոյ բոլոր համալսարաններուն ղրկուեցաւ՝ Կրայֆսվալտի համալսարանին ուսուցիչներուն և ուսանողներուն կողմէ քուէարկուած բանաձեւը՝ իբրեւ բողոք մը Պ. Չէմպըրլէնի այն բաղդատութեան, զոր իր ճառին մէջ ըրած էր՝ պատերազմելու մասին անգլիական ու գերմանական դրութեանց միջեւ։ Այդ շրջաբերականին առաջման նըպատակն է անշուշտ համաձայն ուրիշ բողոքներ ալ առաջ բերել։ Արդէն գերման ուսանողներու Ընկերակցութեան Պէրլինի ճիւղը սա բանաձեւով պատասխանեց նոյն շրջաբերականին.—«Գերման ուսանողներու Ընկերակցութեան անդամները որոնք Պէրլինի մէջ գումարուեցան, ներկայ տարեշրջանին առաջին նիստը գումարելու համար, կ'ուզեն շնորհաւորել Կրայֆսվալտի համալսարանը՝ այն բողոքին առթիւ զոր ըրած է Պ. Չէմպըրլէնի անուանարկութեանը համար՝ պատերազմի դաշտերուն վրայ յաղթութեամբ ազգերութիւնը հիմնող մեր քաջերուն ու փառաւոր բանակին դէմ։»

ԱՆԳԼԻԱ

Լորտ Ռոզպէրի եւ Տէրպիի ազատականները.— Էտուարտ թագաւորին տիտղոսները.— Ժանտախտը։

Լորտ Ռոզպէրի Տէրպիի ազատականներուն կողմէ հրաւիրուած ըլլալով մօտերս գումարուելիք միթինկի մը մէջ ճառ խօսելու, պատասխաներ է թէ կ'ընդունի իրեն եղած հրաւէրը «ո՛չ թէ անոր համար որ կ'ըսէ, ինքզինքս օգտակար ըլլալու վիճակին մէջ կը կարծեմ, այլ կը զգամ թէ երկիրը յուզող տագնապին մէջ, ծանրակշիռ տագնապ մը, որ օրէ օր կ'աւելնայ, պարտիմ իմ քաղաքակիցներուս հայեցակէտերուն հասնիլ.»

—Էտուարտ Թագաւորը հետեւեալ յայտարարութիւնը հրատարակած է՝ ասկէ ետքը իր կրելիք տիտղոսներուն համար.—Էտուարտ Է.թերորդ, շնորհիւ Աստուծոյ Թագաւոր Մեծն-Բրիտանիոյ միացեալ Թագաւորութեան, Իրլանտայի և անդրծովեայ բրիտանական գաղթավայրերու, Թագաւոր ու պաշտպան հաւատքին և Կ-յսր Հնդկաստանի (և ո՛չ Հնդիկներուն)։ Այս տիտղոսը Պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուեցաւ։ Խորհրդարանին վերաբացումը դեկտ. 14էն յետաձգուած է։

—Կլասկօյի առողջապահական կացութիւնը անփոփոխ է։ Ժանտախտէ չորս վարակեալներ կան հիւանդանոցին մէջ։ Շոգենաւային երթեւեկութեանց համար որ և է հրաման չէ տրուած, բայց բազմաթիւ նաւատէրեր ուրիշ նաւահանգիստ կը ղրկեն իրենց նաւերը։ Լիվըրփուլի մէջ, ժանտախտի նոր դէպք չի ծանուցուիր։ Հիւանդանոցին մէջ դարմանուող ժանտախտաւորներուն վիճակը կը բարւոքի հետզհետէ։ Մուկերու ջնջման համար մեծ ջանք կը տարուի։ Տեղական իշխանութիւնները ծուղակներ բաժնած են նաւերուն, որպէս զի մուկերը բռնուին ու ցամաք չելլեն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ջրանցքին նոր դաշնագրութիւնը.— Չափազանց առատ քարիւղ արտադրող հանք մը.— Եզական հացկերոյթ մը։

Ուաշինկթընի անգլիական դեսպանը բացարձակապէս ծանուցեր է արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի թէ անգլիական կառավարութիւնը ընդունած է ամերիկեան այն առաջարկը, որով Քլէյթըն Պըլուէր դաշնագրութիւնը իբր հիմ կը բռնուի նոր դաշնագրութեան։ Մէկ-երկու օրէն, արտաքին գործոց պաշտօնատունը պիտի սկսի նոր դաշնագրութեան խնդրով զբաղիլ։ Նկատելով որ նոր դաշնագրութեան ծրագիրը Ծերակոյտին ներկայացուած ատեն, մանրակրկիտ քննադատութեանց պիտի ենթարկուի, մեծ խնամով պիտի խմբագրուի, որպէս զի երկդիմի բացատրութիւններ չպարունակէ իր մէջ, թիւրիմացութեանց տեղի չտալու համար ապագային մէջ։ Հաւանական է որ նոր դաշնագրութիւնը ստորագրուի տասնըհինգ օրէն։

—Պոմոնի (Թէքսասի նահանգ) քարիւղի հանքերուն մէջ այնպիսի աղբիւր մը գտնուեր է, որուն առատութեան հաւասարող չկայ աշխարհի վրայ։ Այդ նոր հորը օրական երկու հարիւր հազար տակառ քարիւղ կ'արտադրէ։ Բացի Թէքսասէ, Մ. Նահանգաց մէջ արտադրուած քարիւղին բոլոր քանակը չի հաւասարիր այս աղբիւրին հանքին արտադրութեան։

—Պողպատի իշխան միլիոնատէր Պ. Անտրիւ Քառնէկիի ի պատիւ, եզական հացկերոյթ մը պիտի տրուի։ Հացին ու պողպատին ձեւերը պիտի ըլլան երկաթուղիի գիծեր ու բեւեռներ։ Մանրանկար վայրաշարժ մը իր մէջ պիտի կրէ տաքցած ոստրէներ, և երկաթէ ձուլման կաղապար մը չէրմօղի դուրս պիտի գայ։ Վերջապէս, ամէն ինչ, այս հացկերոյթին մէջ, պողպատի ու երկաթի ձեւին տակ պիտի ներկայանայ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Աշխատութեան պակասը եւ տնտեսական տագնապը.— Բրուսիոյ բնակչութիւնը։

Տանցիկէն կը գրեն թէ աշխատութեան պակասը ծայր աստիճան թշուառութեան մատնած է բազմաթիւ գործաւորներ, մանաւանդ արեւմտեան Բրուսիոյ մէջ։ Պետութեան գործարաններուն և արհեստանոցներուն մէջ աշխատող գործաւորներուն ճամբուիլը՝ պաշտօնական յանձնարարութեանց չգոյութեան կը վերագրուի, որոնք այս միջոցիս տեղի կունենան ընդհանրապէս։ Վիւրթէմպէրկի շատ չէ ճնշուած այս տնտեսական տագնապէն, որովհետեւ ինք քիչ մաս ունեցած է տնտեսական ծայրայեղ ծաւալման գործին մէջ։ Բֆորցհէյմի դրամատունները բաւական ցնցուեցան, բայց հիմա իրենց կացութիւնը բարւոքած է։ Հէյլպրոնի դրամատունները մեծապէս մնասուեցան տնտեսական տագնապէն։

—Բրուսիոյ բնակիչներուն թիւը, վերջերս կատարուած պաշտօնական մարդահամարին համաձայն, 34,472,509 հոգիի կը հասնի, որուն 16,971,425ը արական սեռէ, իսկ 17,501,084ը իգական սեռէ են։ Ատոնց 21,817,577ը՝ աւետարանական, 139,127ը՝ այլադաւան բողոքականներ, 12,113,670ը՝ կաթոլիկ, իսկ 390,322ը հրեայ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Թակարդի մէջ ինկած սիպայիներ.— Մահսուտներու կողմէ ջարդուած։

Սիմլա, 4 նոյեմ.— Ուազիրիսթանի սահմանագլուխէն առնուած լուրերու նայելով, պէնկալեան հեծեալներու զօրագունդէն 32 հոգի, երէկ իրիկուն, թակարդի մը մէջ ինկեր են՝ Մահսուտներու կողմէ լարուած։ Պէնկալեան Սիպայիներէն տասներք հոգի սպաննուեր են։ Այդ երեսուն երկու հոգին կ'ուղեկցէին Մարթազայի ու Սարվաքայի միջեւ, Գոմալի կիրճին մօտ աշխատող զինուորներու։ Մանրամասնութիւններ առնուած չեն, բայց Սիպայիները, կ'երեւայ թէ, օգնութիւն ստացած էին, վասն զի մէկ քանի Մահսուտներ գերի բռնուեցան։ Ուշ ատեն առնուած հեռագիր մը նայելով, մեռեալներուն թիւն է 16 սիպայի, 2 բժանակիր, 3 գործաւոր. նաեւ ենթասպայ մը՝ ծանրապէս վիրաւորուած։ Եօթը Սիպայիներ ու բնիկ սպայ մըն ալ անհետացած են։

ԴԵՂԻՆ ՏԵՏՐԱԿ

Չինու դէպքերը.— Հաշուեկան բրոթոքոլը.— Վիճակագրութիւններ։

Բարիզ, 5 նոյեմ.— Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը Դեղին Տետրակ մը հրատարակեց՝ Չինու գործերուն վրայ։ Տետրակը կը սկսի Եուն-Նանի ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ֆրանսուայի երկու և Բէքինի դեսպան Պ. Պօյի 9 հեռագիրներով որոնք ղրկուած են՝ յունիս 8 և սեպտ. 7 թուականներով։ Ատոնց ամէնէն կարեւորը այն է, որուն մէջ Պ. Ֆրանսուա կ'ամփոփէ՝ Եուն Նանի բարձրագոյն իշխանութեանց և մանաւանդ Լի կուսակալին հետ ունեցած տեսակցութիւնները։ Լի եղբօրորդին է Լի Հունկ Չանկի։ Դեղին Տետրակը կը պարունակէ նաեւ հաշտութեան բանակցութեան վերջնական բրոթոքոլը։ Յետոյ հրատարակուած են սա գրութիւնները.— Ա. Ընդհանուր ցուցակ մը Ֆրանսայի վճարականութեան՝ Չինու հետ։ Բ. Ֆրանսական դրամներու գումարը՝ հան բոյին փոխատուութեան մէջ (515 միլիոն ֆր.)։ Գ. Ֆրանսական Ընկերութիւններու ստացած երկաթուղիի ու հանքի արտօնութիւններու վիճակացոյց մը։ Դ. Ֆըրանսացիներու պատկանող առեւտրական և ուրիշ հաստատութեանց ցանկը։

Երէկուան Հեռագիրներ

ՊՐԷՇԻԱ, 9 նոյեմ.— Երէկ իրիկուն հոս երկրաշարժի նոր ցնցում մը զգացուեցաւ. ինչպէս նաեւ Կարտա լճին եզերքներուն երկայնքը։ Ժողովուրդը մեծ խուճապի մատնուեցաւ, բայց մարդու կորուստ չպատահեցաւ։

ԿԼԱՍԿՕ.— Քանի մը օրէ ի վեր ժանտախտէ նոր դէպք պատահած չըլլալով, վտանգը անհետացած կը նկատուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսեր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, ելմտական նախարար Պ. Վիթէ հեռագրեց Ն. Վեհափառութեան թէ չինական երկաթուղիին գիծը մինչեւ Վլատիվոսթոք և Բորթ Արթուր թէ և աւարտած է, առժամեայ հաղորդակցութիւնը կրնայ սկսիլ ամբողջ այդ մասին վրայ։ Նախարարը յարեց թէ մինչեւ երկու տարի պիտի աւարտին միւս բոլոր աշխատութիւնները և թէ այն ատեն պիտի բացուի կանոնաւոր հաղորդակցութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Այսօր, Լոնտոնի քաղաքապետութեան պաշտօնատանը մէջ տրուած հացկերոյթին առթիւ Լորտ Սոլզպէրի յայտարարեց թէ ներկայ ժամանակը շատ դժուարին է, թէ պէտք է գոհ ըլլալ աշխարհի խաղաղութիւնը այսքան քիչ վրդովուած ըլլալուն համար և թէ հորիզոնին վրայ վերջերս երեւցած թեթեւ ամպը փարատած է։ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին համար Լորտ Սոլզպէրի յայտարարեց թէ պէտք չէ յուսահատ ըլլալ, վասն զի ատոր համար պատճառ մը չկայ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Աւկուսթա-Վիքթորիա կայսրուհիին առողջական վիճակը միշտ գոհացուցիչ չըլլալով, մօտերս Աբազիա պիտի երթայ, կազդուրուելու համար։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշայի ֆուռնը, Թիւ 271
Վաճառատանս մէջ կը ծախուին Հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։
Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և ղանտղան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆոնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։
Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 38—104

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլտըզի առաջին աստիճան տրուեցաւ պետական Խորհուրդին նախնական դատարանին անդամ Ֆէհմի պէյի։ Ռումէլի Պէյլէրպէյիի աստիճան՝ Բերայի ռազմկանութեան բժշկապետ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի։ Իւլտըզի երկրորդ աստիճան՝ Մալիէի ընդհանուր հաշուակալութեան վճարմանց ճիւղին տեսուչ Բասիմ էֆ.ի։

—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ պետական Խորհուրդին նախնական դատարանին օգնական անդամ Ռահմի պէյի և Այտընի գաւառին հաշուակալ Րէուֆ պէյի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Օսմ. Պանքայի Իզմիրի ճիւղին պաշտօնեաներէն Պ. Ժորժ Ջէյերեայի։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՄԱՀԸ.— Վեհ. Սուլթանը, իմանալուն պէս Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշայի մահը, սենեկապետ Ֆուատ պէյը ղրկեց վախճանեալին ապարանքը և ցաւակցութիւն յայտնել տուաւ անոր ընտանիքին։

—Բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, իմանալով Խալիլ Րիֆաթ փաշայի մահը, անոր ապարանքը փութացին Նշան Թաշ և ցաւակցական այցելութիւն տուին։

—Մարմինը դագաղի մը մէջ դրուելով, ժամ 8ին ապարանքին պարտէզը տարուեցաւ և հոն հոծ բազմութեան մը ներկայութեանը աղօթքներ կարդացուեցան։ Քիչ վերջը կազմուեցաւ յուղարկաւորութեան թափօրը, որուն առջեւէն կ'երթային կայս. Խոճաներ՝ խնկամաններով ու երգելով. նաեւ չէյխեր և ուրիշ կրօնականներ։ Դագաղը կը տարուէր ձեռքի վրայ։ Երկու կողմէն կ'երթային կայս. Խոճաներ, պալատական պաշտօնեաներ, Քաղաքապետական բարձրաւոններ, ոստիկաններ ու ոստիկան-զինուորներ։ Խուռն բազմութիւն մը կը հետեւէր դագաղին որ Նշան Թաշէն Տոլմա Պաղչէի ճամբով տարուեցաւ Գապաթաշի նաւամատոյցը, ուրկէ նաւահանգիստի վերատեսչութեան մէկ շոգենաւակը դրուեցաւ. յուղարկաւորներն ալ իրենց շոգենաւակներով և խոշոր նաւակներով կը հետեւէին։ Նաւային այդ թափօրին առջեւէն կ'երթար շոգենաւակ մը, յետոյ մեռելակիր շոգենաւակը և ապա միւս շոգենաւակները ու նաւակներ։ Ժամ 10ին հասաւ Էյուպի նաւամատոյցը, ուր դագաղը ընդունեցին նախարարները և բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Հոն զինուորական չորս գումարտակներ երկու կարգի վրայ բարեւի կեցած էին նաւամատոյցէն մինչեւ մզկիթը։ Դագաղը միեւնոյն հանդէսով տարուեցաւ Էյուպի մզկիթը։ Կրօնական արարողութեանց կատարուելէն ետքը, փոխադրուեցաւ Մեհրշահ Վալիտէ Սուլթանի դամբարանին մօտ՝ Թունուսցի վախճանեալ Խայրէտտին փաշայի դամբարանին ձախ կողմը, ուր թաղուեցաւ. այդ միջոցին ալ աղօթքներ կարդացուեցան։ Թաղումը կատարուելէ ետքը կայս. անձնական Գանձուն առաջին արկղակալ Հաֆըզ Խալիլ էֆ. դրամական պարգեւներ բաշխեց աղքատներուն։

—Վեհ. Սուլթանին կողմէ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան կայս. թիկնապահ գնդապետ Զիհատ պէյ, ուրիշ կայս. թիկնապահներ և պալատական վեց յիսնապետներ։ Յուղարկաւորութեան ներկայ էին նաեւ ծովային նախարար Հասան փաշա, կրթական նախարար Զիւհտի փաշա, Տէֆթէրխանէի վերատեսուչ Զիհնի փաշա, Պետական Խորհրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Թեւֆիկ փաշա, Հաշուակալութեանց Ատեանին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա, Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Ալեքսանդր Կարաթէոտորի փաշա, քաղաքապետ Րըտվան փաշա, ռազմկանութեան նախարար Շէֆիք փաշա, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Պետական Խորհրդին անդամ Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Արթին էֆ. Ունճեան, Պետական Խորհրդին անդամ Եղիա էֆ. Զայեան, Ազգ. Պատրիարքարանի գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բազմաթիւ պաշտօնատարներ։

—Խալիլ Րիֆաթ փաշա ծնած էր 1244 հօկտ. 14ին Սէրէզի Նէվրէքոպ գաւառակին Լիքա գիւղին մէջ։ Հայրն էր Պէօլիւք Պաշը Իպրահիմ աղա։ Երկու տարեկան եղած ատեն ծնողքը Սէրէզ գաղթեցին, ուր դաստիարակուեցաւ և 1260ին տեղւոյն թղթակցութեանց դիւանին մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ յիսուն ղրուշ ամսաթոշակով։ Չորս տարի վերջը Սէլանիկ փոխադրուեցաւ պաշտօնով։ Ետքը զանազան պաշտօններով հետզհետէ քանի մը նահանգներ ղրկուեցաւ, 1281ին Վարնայի կառավարիչ եղաւ, ապա Թըրնովայի և քիչ ետքը Վիտինի։ Այդ միջոցին 12 հազար ղրուշ ամսաթոշակ ստացաւ։ 1292ին Դանուբի կուսակալ եղաւ, քիչ վերջը Գասթամունիի և երկու տարի ետքն ալ Սէլանիկի։ 1296ին Հանրօգուտ Շինութեանց Խորհրդին անդամ կարգուեցաւ, տարի մը ետքը՝ Սըվազի կուսակալ և երկուքուկէս տարի ետքը Քէնէի Կրէտէի կուսակալ կարգուեցաւ, սակայն նորէն վերահաստատուեցաւ Սըվազի կուսակալութեան պաշտօնին մէջ։ 1301ին Այտընի կուսակալ կարգուեցաւ և յետոյ հետզհետէ Պաղտատի ու Մոնաստիրի։ 1307ին նորէն Այտընի կուսակալ անուանուեցաւ։ 1308 հօկտ. 18ին Այտընի կուսակալութենէն Ներքին գործոց նախարարութեան կոչուեցաւ և 1311 հօկտ. 26ին հինգշաբթի օրը բարձրացաւ Մեծ-Եպարքոսութեան պաշտօնին զոր վարեց հինգ վեց տարի։ Խալիլ Րիֆաթ փաշա 1293ին ստացած էր Վէզիրութեան աստիճանը։ Ունէր աստնշանները Իմթիազ, Իֆթիխար, Օսմանիէ ու Մէճիտիէ պատուանշանները և Իմթիազի ոսկի ու արծաթ, Լիազաթի ոսկի և Հելլենական պատերազմի շքադրամները։ Նաեւ պարսկական ասպանշանը Առիւծ ու Արեւ, Գերմանական ասպանշանները Սեւ Արծիւ ու Կարմիր Արծիւ, ռումանական Էթուալ տը Րումանի, Պուլկարական ասպանշանը Ալեքսանդր և Հաբէշական Սողոմոնեան կնիք պատուանշանները։

—Թուրք լրագիրները մեծ գովեստով կը խօսին Խալիլ Րիֆաթ փաշայի մատուցած օգտակար ծառայութիւններու իր զանազան պաշտօններուն մէջ։ Կրթական տուրքին գանձման ու բաշխման եղանակը Խալիլ Րիֆաթ փաշա ամէնէն առաջ գործադրած է Սըվազի նահանգին մէջ։ Վալիին եղած երեք մեծ նահանգներու մէջ երեք մեծ արդիւնքներ ունեցած է՝ Սըվազի մէջ՝ խճուղիներու շինութիւնը, Այտընի մէջ օգտակար ճանապարհներուն մաքրութիւնը և Մոնաստըրի մէջ ալ աւազակներուն կատարեալ նուաճումը։

—Խալիլ Րիֆաթ փաշա առաջնակարգ վարչագէտ մը ըլլալէ զատ բանաստեղծ ու գրագէտ ալ էր. ունի շատ մը արձակ և ոտանաւոր գեղեցիկ գործեր. միանգամայն մեծ հմտութիւն ունէր պաշտօնագիրներու խմբագրութեան մասին։

ՄԵԾ ԵՊԱՐՔՈՍՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴԸ.—Դատական նախարար Ապտուրրահման փաշան Մեծ-Եպարքոսութեան փոխանորդ անուանող կայս. Իրատէն ելած ատեն, Ն. Բարձրութիւնը կայս. պալատ կը գտնուէր՝ Միրաճ Կիճէսիի տօնին առթիւ իր շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։ Ապտուրրահման փաշա կայս. այդ բարձր շնորհին համար իր երախտագիտութիւնները մատոյց առաջի կայս. Գահոյից։

—Ն. Բարձրութեան անուանումը, ամէն երէկուընէ, հեռագրով հաղորդուեցաւ բոլոր կուսակալութեանց։

—Ապտուրրահման փաշա որդին է Քէօթահիայի Հաճի Ալի փաշայի որ բարձր պաշտօններ վարած և քանի մը նահանգներու կուսակալութեան պաշտօն վարած է։ Հաճի Ալի փաշա 1881ին մեռած է Քէօթահիայի մէջ, ուր տակաւ յիշատակը կը յարգուի։ Սերած է Կէրմիյանէն, Իզմիրի նշանաւոր խաներէն, որոնք այնքան նշանաւոր դեր մը կատարած են պատմութեան մէջ։ Ապտուրրահման փաշա շուտով յառաջացաւ իր ասպարէզին մէջ։ Նախ սկսաւ նահանգային պաշտօններու մէջ։ Կանուխէն Վէզիրութեան աստիճանին բարձրանալով հետզհետէ վարեց Դանուբի, Տիարպէքիրի, Էնկիւրիի և Գաստամոնի կուսակալութեան պաշտօնները։ 1881ին Կ. Պոլիս եկաւ՝ իբրեւ անդամ հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովին։ Ապտուրրահման փաշա 68 տարեկան է։ Մեծ—Եպարքոսութեան պաշտօնը վարեց 1882 մայիսին փոխանակ Սայիտ փաշայի որ նոյն տարուան յուլիս 12ին նորէն պաշտօնի կոչուեցաւ։ Այդ միջոցին Ապտուրրահման փաշա Գասթէմունիի կուսակալ կարգուեցաւ, ուր ութ տարի մնաց։ Ետքը Էտիրնէի կուսակալ եղաւ և անկէ Կ. Պոլիս գալով դատական ու կրօնական գործոց նախարար եղաւ, պաշտօն զոր կը վարէ մինչեւ հիմա։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը, հեռագիր մը ուղղելով Անգլիոյ Էտուարտ Թագաւորին, շնորհաւորեց անոր ծննդեան տարեդարձը։ Էտուարտ Թագաւորն ալ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

—Վեհ. Սուլթանին կողմէ կայս. անձնական ադյուտանթ Շաքիր փաշա ու արարողապետ Իպրահիմ պէյ և Բ. Դրան կողմէ ալ Խարիճիէի Թարգման Սաատէտտին պէյ, չորեք օրը Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով Էտուարտ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Նոյն նպատակով անգլիական դեսպանատունը գացին նաեւ հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերու ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ օտար դեսպանները։

—Օսմ. պահականոցը ու դեսպանատանց պահականները դրօշներով զարդարուած էին։ Օսմ. պահականոցը կէսօրին թնդանօթ արձակեց։

— Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր, Բերայի դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւնները կատարելէ ետքը, Թարապիա վերադարձաւ, վասն զի տակաւին կատարելապէս ապաքինած չէ։ Այդ պատճառաւ չորեք գիշեր հացկերոյթ չտրուեցաւ դեսպանատան մէջ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ուրբաթ առաւօտ ժամ 1էն սկսելով մինչեւ 5, Էրզրումի մէջ յաճախակի երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են՝ բաւական սաստիկ ու երկար։ Շէնքերու մասեր ալ պատռեր են։ Տեղւոյն կաթողիկէ եկեղեցին ալ փլեր է։ Քսան հոգի մեռեր կամ վիրաւորուեր են։ Ժողովուրդը պարտէզները ու փողոցները փութացեր է։ Նոյն օրը ժամ 1ուկէսին Խնուս, Հասան Գալէի և Իւսէն Գալէի մէջ ալ ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

—Քէօթահիայի մէջ ալ չորեքշաբթի գիշեր ժամ 2.41ին զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է, բայց վտանգաւոր հետեւանք չէ ունեցեր։

—Էրզրումէն առնուած նոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկրաշարժի ցնցումները հինգ անգամ զգացուեր են՝ երբեմն զօրաւոր ու երբեմն թեթեւ։ Ցնցումները տակաւին կը շարունակեն ընդհատաբար։ Քանի մը տուներու պատերը ճեղքուեր և շատ հիներն ալ փլեր են։ Կուսակալ Նազըմ պէյ անձամբ քաղաքին փողոցները պտտելով, հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է, արկածեալներուն ամէն տեսակ օգնութիւն ըլլալու համար։

ԻՏԱԼԻՈՅ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, օսմ. պահականոցը, այսօր, դրօշներով զարդարուած էր և կէսօրին թնդանօթ արձակեց։

ԴԵՂԵՐԸ.— Ինչպէս յայտնի է, փռանսական դեղագիրքին մէջ չնշանակուած դեղերու մուտքը արգիլուած է, սակայն եթէ պաշտօնական կաճառի մը կողմէ ընդունուած ըլլան և անոնք ալ վաւերական գրութիւններ ներկայացնէ, այդ դեղերուն մուտքը կ'արտօնուի և նաեւ բժշկական վարժարանին մէջ արտօնագիրին վրայ միայն անոնց վաճառումը կը թոյլատրուի։ Զեանկատ պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ թէ այդ վաւերական գրութիւնները պէտք է նաեւ վաւերացած ըլլան օսմ. հիւպատոսարաններուն կողմէ և գեղին «Փարմաքոփէ»ն ալ յստակ ու ընթեռնլի կերպով գրուած ըլլայ Թուրքերէն կամ Փրանսերէն։

ՎՏԱՐՈՒՄ.—Եզնանդատ ատեանը ի բացակայութեան դատեց Եմէնի նահանգին Թաիզ գաւառին կառավարիչ Հիքմէթ փաշան, որ առանց արտօնութեան իր պաշտօնատեղիէն հեռանալով Ատէն փախած է։ Դատարանին նախագահը առաջ օր և յետոյ անոր որդւոյն՝ Իպրահիմ Հագգը պէյի դիմումին վրայ ալ մէկ ամիս ևս պայմանաժամ տուած էր դատարանը ներկայանալու, բայց չէր վերադարձած։ Հետեւաբար ատեանը այդ կէտը ծանրացուցիչ պարագայ մը նկատելով, Հիքմէթ փաշան դատապարտեց վեց ամսուան բանտարկութեան, այլեւս պետութեան ծառայութեանց մէջ չգործածուելու պայմանով վտարուելու, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և ստացուածքներուն գրաւմանը։

ԱՐՄՏԻՔՆԵՐՈՒ ՍԱԿԱՐԱՆ.—Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակին մէջ քանի անդամներէն բաղկացած յանձնաժողով մը, անցեալ օր, խորհրդակցութիւններ կատարեց՝ արմտիքներու սակարանին կազմակերպութեանը մասին։ Տասնվեց յօդուածներէ բաղկացած հարցարան մը պատրաստուեցաւ, առաջնակարգ ու մասնագէտ վաճառականներուն ղրկուելու համար։ Երբ այդ հարցումներուն պատասխանը ստացուի, այն ատեն խորհրդակցութիւններ պիտի կատարուին այդ հաստատութիւնը հիմնելու մասին։

—Խավէար խանի մէջ հաստատուած ալիւրի ու ցորենի վաճառականները Պէօյիւք Միլլէթ փոխադրուելու մասին յայտարարեր են որ այդ նպատակին իրագործման համար պէտք է որ կարգադրութիւն մը ըլլայ՝ Խավէար խանի տիրոջ հետ իրենց կնքած պայմանագրութիւնները ջնջելու մասին։ Ինչպէս արդէն ծանուցինք, արմտիքի սակարանը առժամապէս Պէօյիւք Միլլէթ խանը պիտի հաստատուի։ Ցաւեաց հիւանդանոցին հոգաբարձութիւնը,—վասն զի այդ շէնքը նոյն հաստատութեան կը վերաբերի — արտօնուած է Խավէար խանի տիրոջ ալ ըլլալիք հատուցումը՝ պայմանագրութեանց ջնջուելուն առթիւ։ Հոգաբարձութիւնը հիմա այս խնդրով կը զբաղի և յառաջիկայ նիստին ալ այդ մասին պիտի խորհրդակցի։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ կը գրեն թէ Քորնուէյլի դուքսին ու դքսուհիին ժամանման պատւոյն տեղւոյն օսմ. դեսպանատան պատշգամը զարդարուեր է դրօշներով և դեսպանը, կինը ու պաշտօնեաները կեցեր են պատշգամին մէջ։ Դուքսը ու դքսուհին շնորհակալութիւն յայտներ են Քոսթաքի փաշայի ու կնոջը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը նորէն 20 ու 40 փարանոց դրօշմաթուղթ կրող պահարաններ շինել տուաւ ու նամակատուններուն ղրկեց, վասն զի առաջնոյները սպառած են։

ԱՏԱԼՊԵՐԹ իշխանը կրող Շարլոթ մարտանաւը Եաֆայէն ուղղակի իտալական ջուրերը գացեր է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ.— Անգլիոյ մէջ բուրդին գինը բարձրացած է։

—Եւրոպական հրապարակներու վրայ խահուէի գինը միշտ կը բարձրանայ, վասն զի այս տարուան հունձքը, անցեալ տարուանին հետ բաղդատելով, աղէկ չէ։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը վերցուց Սամանի դէմ սահմանուած քարանթինան։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Հոկտ. 20էն 27, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 236 որոնց 139 իսլամ (69 այր, 70 կին), 73 քրիստոնեայ (31 այր, 42 կին) և 24 հրեայ (10 այր, 14 կին)։

Պ. ԶԻՆՈՎԻԵՎ.—Նոյեմ. 24ին Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպան Պ. Զինովիեվի դիւանագիտական ասպարէզը մտնելու յիսնամեայ յոբելեանը ըլլալով, նոյն օրը շնորհաւորական այցելութիւններ պիտի ընդունի։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.—Անտառներու և հանքերու նախարարութիւնը, տեղեկագրեց Բ. Դրան թէ ներկայ տարուան առաջին վեցամսեային, բաղդատմամբ նախորդ տարուան նոյն շրջանին, 5,200,000 օխա ածուխ և 58,000 չէքի փայտ աւելի եկած է Կ. Պոլիս և թէ հեռագրուած է ամէն կողմ որ փայտի ու ածուխի առաքումները փութացուին։ Բաղդատաբար թեան ալ գրուեցաւ որ այդ առթիւ շահադիտութեան առիթ չտրուի։

ՔԱՂԴԷԱՑԻՆԵՐՈՒ նոր Պատրիարքին Տ. Էմմանուէլ Թոմա, իր պաշտօնը կայս. Իրատէով վաւերացուելուն առթիւ, Թուրքիոյ, Պարսկաստանի ու Հնդկաստանի բոլոր Քաղդէացիներուն հեռագրեց որ եկեղեցիներուն մէջ բարեմաղթութիւններ ըլլան Վեհ. Սուլթանին համար։ Բերայի Քաղդէացիներու եկեղեցիին մէջ ալ, երէկ, նոյն հանդէսը կատարուեցաւ։

ՊԱՂՏԱՏԻ նահանգը ղրկուելիք յանձնաժողովին պետական Խորհուրդին անդամ կարգուած է Սալիհ փաշա և կրթական Նախարարութենէն ալ Մէարիֆի Խորհուրդին անդամ Ահմէտ Զիա էֆ.։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը Բ. Դրան յանձնեց Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին պայմանագրութիւնները և զանազան որոշումները։

ՁԻՒՆ.—Սկիւտարի մէջ անցեալ կիրակի ու երկուշաբթի ձիւն տեղացեր, բայց գետինները թաց ըլլալով հալեր է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան Միլիթա պահականոյին յաջորդող նաւին նաւահանգիստէն անցնելուն համար դեսպանատունը արտօնութիւն խնդրեց Բ. Դռնէն։

ՊՈՐԹՈՒԿԱԼԻ կառավարութեան կողմէ Միթիլէնէ փոխ—հիւպատոս կարգուեցաւ օսմ. հպատակ Միքէլ Բինուա էֆ.։

ՀՐՇԷՋ գործիքներու մասին հրահանգ տրուեցաւ պէտք եղած տեղերը, միշտ քննել հրշէջ գործիքները, նորոգել և անոնց կանոնաւոր վիճակի մէջ գտնուելուն խնամք տանիլ։

ՈՃԻՐ ՄԸ.—Չէնկէլքէօյի կառապաններէն Մուհարրէմ ուրբաթ գիշեր Բերայէն քանի մը ուղեւորներ առնելով Պէյլէրպէյի գնաց և չվերադարձաւ։ Ճէնգէլքէօյի մօտ միայն կառքը գտնուեցաւ առանց կառապանին ու ձիերուն։ Զրոյցի մը նայելով, Մուհարրէմ Չէնկէլքէօյ վերադառնալու պահուն, քանի մը հոգիներ կառքը մտեր են Բերա երթալու համար, բայց քիչ մը հեռանալէ ետքը անոնք կառապան Մուհարրէմը սպաներ և ձիերը առնելով փախեր են։ Դիակը դեռ գտնուած չէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մէջ Նախկին Նեռոյ Թատրոնին շէնքին մէջ, ուր կարասիքի վաճառական մը հաստատուած է, երէկ գիշեր, գողեր մտած ու դրամարկղը կոտրելով, 27 ոսկի, 13 ոսկի արժէքով ժամացոյց մը, 11 ոսկի արժէքով ապարանջան մը և մէկ քանի հին դրամներ գողցան։ Նոյն վաճառատան մէջ աշխատող հելլէնացի Վանկէլ, Նիքոլի ու իտալացի Միշօ իբրեւ կասկածելի ձերբակալուեցան։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ — Երէկ գիշեր, ժամ 8ին Քասըմփաշա Չէփիճէօյ՝ Ճամսէխի՝ մսավաճառ Նիքոլիի խանութէն հրդեհ ծագելով թէ՛ տունը և թէ կից գտնուած ածուխի մթերանոց մը ու տան մը կէսը այրեցան։ Մսավաճառին աշակերտը՝ 12 տարեկան տղայ մը, որ խանութը կը պառկէր, երեւան ելած չէ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ հրդեհին պատճառները հասկնալու համար։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ յուլիս ամսուան հաշուեցոյցը կը հրատարակենք չորրորդ էջին մէջ։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանք։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնացաւէ տանջուողներու դիմել Տքթ. Գաաֆի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ ակռը դնել երբեմն և անարմատ ակռաները արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Գաաֆի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն սակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

SIROP DE RAIFORT

Բացօթեայ օդը որ այնքան անհրաժեշտ է առողջութեան, բաւական չէ ախորժակէ զուրկ, տժգոյն, մեղկ, մտաւորական չարաչար աշխատութենէ յոգնած տղոց և պատանիներու. այդպիսիներուն բժիշկները կը յանձնարարեն Սիրօ տը Րէֆօռ իօտէ տը Կրիմօ եւ Ընկ. անուն օշարակը գործածել, որ կը մաքրէ արիւնը, կ'անհետացնէ քերքէնները (րուֆիա) և աւշային բոլոր հիւանդութիւնները։

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆլիւէնզային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին և նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, և լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՕՔԹ. ՍԹԷՓՈՒԼԻՍ

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեսունամեայ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անոյժութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթաքիւղ, հանգուցեալ Մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

Ազգային Լուրեր

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԱՆԴԻՍԸ

Հակառակ երէկուան անձրեւոտ ու անհաճոյ օդին, Պէրպէրեան էֆ.ի համակիրներէ բաղկացած ստուար բազմութիւն մը փութացած էր մասնակցելու Պէրպէրեան յոբելեանի առթիւ սարքուած հանդէսին։ Ս. Պատրիարքը, առաւօտուն պատարագեց Ս. Խաչի եկեղեցին մէջ, ուր խուռն բազմութիւն մը լեցուած էր. Ն. Սրբազնութիւնը այս բնաբանով քարոզ մը խօսեցաւ՝ «պատուեաց զիմաստութիւն և յարգեցաւ։» Սրբազան քարոզիչը շեշտեց իմաստութեան պէտքը կեանքի յաջողութեան մէջ. ապա՝ իր տեսութիւնները պատշաճեցնելով օրուան հանդէսին վրայ, իմաստութեան պատուուիլը յայտնեց ճշմարիտ դաստիարակի մը գործունէութեան քառասնհինգամեակին փառաւորումովը։ Ապա Ս. Պատրիարքը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Պէրպէրեան էֆ.ի հանգուցեալ ծնողքին և կողակցին հոգւոյն համար, յետոյ հոգեհանգստեան արարողութիւնը կատարուեցաւ։ Ժամերգութեանց աւարտումէն յետոյ եկեղեցական ու աշխարհական հրաւիրեալները պահ մը Խորհրդարանին մէջ հանգստանալէ յետոյ, Պէրպէրեան վարժարան առաջնորդուեցան, ուր ճոխ սեղան մը պատրաստուած էր, որուն նախագահեց Ս. Պատրիարքը, իր շուրջը ունենալով Ազգ. Վարչութեան կողմէ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան և Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, Տասնչ Խորհուրդներու և լրագրական ներկայացուցիչներ, ծանօթ ուսուցիչներ և մասնաւոր հրաւիրեալներ։ Ճաշի ատեն, Ս. Պատրիարքը առաջին բաժակը պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենաց, ի վեր հանելով Ն. Վեհափառութեան կրթասէր շնորհները։ Այս բաժակաճառը բուռն ծափերով ընդունուեցաւ։ Ցետոյ բաժակներ առաջարկեցին Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան Պէրպէրեան էֆ.ի կենաց, Պէրպէրեան էֆ.՝ Ս. Պատրիարքին, Պօղոս էֆ. Քէչեաեան՝ Պէրպէրեան էֆ.ի և անոր զաւակներուն, Պէրպէրեան էֆ.՝ իր շրջանաւարտ սաներուն, Թորգոմեան էֆ.՝ Պէրպէրեան էֆ.ի, Պետրոս էֆ. Կարապետեան՝ Ազգ. Վարչութեան երկու ժողովներուն կենաց։ Կարապետ էֆ. Խօրասանճեան, յիշելով թէ, ո՛չ միայն քառասնհինգամեակի հանդէսն է այդ օրը, այլ և Պէրպէրեան էֆէնտիի ծննդեան և անուան տարեդարձը, բաժակ առաջարկեց Պէրպէրեան էֆ.ի կենաց, Պէրպէրեան էֆ. հայ ուսուցչութեան, Վահան Մ. Վ. Ցակոբեան՝ Ուսումնական Խորհրդոյ, Ցակոբ Ոսկան էֆ.՝ թէ Ուսումնական Խորհրդոյ և թէ՝ Պէրպէրեան էֆ.ի, Պէրպէրեան էֆ.՝ Բանկալթիի Վիեննական Մխիթարեան միաբանութեան կենաց, որուն ներկայացուցիչը բաժակաճառով մը պատասխանեց, Պէրպէրեան էֆ.ի կենաց պարպելով իր բաժակը։ Բոլոր բաժակաճառերն ալ ծափերով ընդունուեցան։ Ժամը ութուկէսին աւարտեցաւ հացկերոյթը ու յետոյ սկսաւ հանդէսը, Համիտիէ քայլերգով զոր երգեցին վարժարանին սաները. Ներկաները յոտնկայս ունկնդրեցին։ Ապա Պետրոս էֆ. Կարապետեան Թրքերէն լեզուով ուղերձ մը կարդաց, Վեհ. Սուլթանին ձօնուած։ Ցետոյ կարդացուեցան Ցոբելեանի յանձնաժողովին տեղեկագիրը, հասած շնորհաւորական նամակները ու հեռագիրները, ի մէջ այլոց Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին, Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեանի, Իզմիրի, Կեսարիոյ, Կարնոյ առաջնորդներուն, Հայ բողոքականութեան գործակալին, Տ. Մկրտիչ Հօփ Արեւելքի խմբագրութեան, Բազմավէպի խմբագրութեան և ուրիշ կրթական ու վարչ. հաստատութեանց և ծանօթ անձնաւորութեանց շնորհաւորական հեռագիրներն ու նամակները։ Տօքթ. Թորգոմեան էֆ. ուղերձ մը կարդալով ի դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ և հայ ուսուցչութեան, ի մէջ այլոց ըսաւ թէ Թրքահայերն ալ գիտեն գնահատել իրենց կրթական հաստատութիւնները ու անոնց գործիչները. և ասոր իբր ապացոյց առաջ բերաւ Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցի, Մամուրեանի և հիմա Պէրպէրեանի յոբելեանները։ Թորգոմեան էֆ. նաեւ եռանդուն շեշտելով գովեց Պէրպէրեան էֆ.ի կրթական անխոնջ գործունէութիւնը, որ այնքան օգտակար եղած է ու կ'ըլլայ։ Ի վերջոյ ի դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ, շնորհաւորեց Պէրպէրեան էֆ.ն՝ իր քառասնհինգամեայ յոբելեանին առթիւ։ Ապա Արմաշի դպրեվանքին միաբանութեան կողմէ, Տ. Բաբգէն Ծ. վարդապետ գրաւոր ճառ մը խօսեցաւ։ Գէորգ էֆ. Թորգոմեան՝ Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ։ Երուանդ էֆ. Տ. Անդրէասեան՝ Պէրպէրեան վարժարանի ուսուցչական մարմնին և հայ ուսուցչութեան կողմէ։ Ցունաց Պատրիարքարանին ներկայացուցիչ յունական վարժարաններու ընդհ. տեսչէն Տ. Գրիգորիոս, յունարէն լեզուով, Պէրպէրեան էֆ.ի հաղորդեց Ցունաց Պատրիարքին հայրական օրհնութիւնները։ Տիմիթրիոս էֆ. Զոլաքիտէս հայերէնի թարգմանելէ յետոյ Տ. Գրիգորիոսի բանախօսութիւնը, իբրեւ անձնական բարեկամ իր շնորհաւորութիւններն ալ յայտնեց Յոբելեարին։ Վիեննայի Մխիթարեաններէն Հ. Գաբրիէլ Վ. Մենեվիշեան գրաւոր գեղեցիկ ճառ մը կարդաց։ Աղեքսանդր էֆ. Փանոսեան ալ առանձնօր՝ ճառ մը արտասանեց, Ցոբելեարին ուղղուած։ Ցովհաննէս էֆ. Հինդլեան, իբր նախկին սան Պէրպէրեանի, հակիրճ ուղերձով մը յայտնեց թէ վերջերս յօրինած մէկ մանկավարժական գործը կը նուիրէ իր մեծանուն ուսուցչին անուան, և բաւական թիւով հատորներ Ազգ. Հիւանդանոցի տրամադրութեան տակ կը դնէ, հասոյթը Ազգ. որբանոցին յատկացուելու համար։ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Քաղաքական Ժողովի կողմէ, երկար ճառ մը խօսեցաւ։ Ցակոբ էֆ. Գուրգէն, գրաւոր կարճ ճառ մը կարդաց։ Ցետոյ, Ռեթէոս էֆ. Պէրպէրեան կարդաց իր շնորհակալութիւնը, ուր բացատրելէ յետոյ թէ ինք ինչպէս կ'ըմբռնէ ուսուցչութիւնը և թէ ի՛նչպէս ինք յաջողած է կրթական ասպարէզին մէջ, երախտագիտութիւն յայտնեց նախ Վեհ. Սուլթանին հայրական խնամքներուն ու բարձր գնահատման արժանանալուն համար, յետոյ շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարքին, Ազգ. Վարչութեան, Ուսումն. Խորհրդոյ, ազգ. մամլոյ, իր նախկին սաներուն և իր յոբելեանին առթիւ հեռուէն և մօտէն համակրողներուն ու մասնակցողներուն։ Պէրպէրեան էֆ. ի վերջոյ յայտարարեց թէ իր յոբելեանին առթիւ հաւաքուած 1098.59 ոսկիէն 100 ոսկի կը նուիրէ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկին, 30 ոսկի՝ Վանայ Երամեան վարժարանի համար բացուած հանգանակութեան, 20 ոսկի՝ Մամուրեան յիշատակին կանգնուելիք արձանին համար, նաեւ 5 որբերու որդեգրումը կը ստանձնէ շարունակաբար, հաւաքուած դրամին տոկոսին ի հաշիւ։ Պէրպէրեան էֆ.ի այս վերջին յայտարարութիւնները ընդունուեցան որոտընդոստ ծափահարութիւններով։ Ցետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը, օրը իրիկուն ըլլալուն պատճառաւ, հակիրճ կերպով պարզեց Պէրպէրեանի անժխտելի արժանիքը, որուն համար փառաւորուեցաւ յոբելեանի հանդէսով մը։ Հանդէսը փակուեցաւ «Պահպանիչ»ով մը և աւետարանական աղօթքով մը։

Սրահին մէջտեղը, սեղանի մը վրայ ցուցած էին Պէրպէրեան էֆէնտիի նուիրուած հետեւեալ նուէրները.— Ուսումնական Խորհուրդը՝ ոսկիէ և արծաթէ պատրաստուած շրջանակ մը, Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս՝ սեղանի գեղեցիկ ժամացոյց մը, Մկրտիչ Ցովհաննէս Ա. քահանայ իր յօրինած աղօթագիրքէն օրինակ մը, ոսկեզօծ և փառաւոր կազմով, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան ոսկի գրիչ մը, Խաչիկ էֆ. Թահթաճեան գեղեցիկ ալպոմ մը, որուն մէջ արձանագրուած են բոլոր նուիրատուներուն անունները և նուէրներու քանակութիւնը, Ռոպէրթ Գոլէճի սաները ձեռքի ժամացոյց մը, Գրիգոր էֆ. Մարգարեան Խասգիւղի Ներսէսեան վարժարանի ձեռագիր մէկ նկարը։ Այդ վարժարանին մէջ իր առաջին ուսումը առած է Պէրպէրեան էֆ.։ Հանդէսը աւարտեցաւ ժամը 11ու կէսին մօտ։

Խառն Ժողովը, իր վերջին նստին մէջ տեղեկանալով թէ հանգուցեալ Պ. Բալըք Սթէֆանովիչի կտակին համաձայն 200 ոսկի յանձնուած է Պատրիարքարան աղքատներու բաշխուելու համար, որոշեց նոյն գումարը բաշխել մայրաքաղաքիս Աղքատախնամներուն։ Նաեւ գումար մը պիտի տրուի Գալֆաեան Որբանոցին։

—Խառն Ժողովի ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, բոլոր ներկայ ժողովականները հոգեհանգստեան աղօթք մը կարդացեր են հանգուցեալ Ցարութիւն փաշայի հոգւոյն համար, որ նոյն Ժողովին Ատենապետ էր։

—Պատր. Փոխանորդը այսօր Իտալական դեսպանատունը կ'երթայ, Իտալիոյ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձը շնորհաւորելու համար։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինօբլ)

ԱՐԿԱԾ ՄԸ

ԱԹԷՆՔ, 10 Նոյեմ.—Ասթաքոսէն Նոյեմ. 9 թուականով կը հեռագրեն թէ այդ նաւահանգիստէն քիչ հեռուն մարզանք կատարող անգլիական զրահաւորի մը մէջ խոշոր թնդանօթ մը պայթեր է։ Սպայ մը և վեց թնդանօթաձիգներ մեռեր են։ Նաւին հրամանատարը և տասներեք նաւաստիներ վիրաւորուեր են

ՖՐԱՆՍԱ

ՍԵՆԹ—ԷԹԻԷՆ.—Պուրս տը Թրավայլի մէջ հաւաքուած վեց հարիւր հանքագործներ որոշեցին յետաձգել բանթողը։ Հանքագործներու դաշնակցութեան քարտուղարը յայտարարեց թէ օրական 8 ժամու աշխատութեան և գործաւորներու համար տարեկան 700 փր.ի հանգստեան թոշակի խնդիրներուն վերաբերեալ պատասխանը գոհացուցիչ եթէ չըլլայ, այն ատեն պիտի հռչակուի բանթողը։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՊՕՅԵՐՈՒ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 9 Նոյեմ.—Պօյերու զօրավարը այս առաւօտ Բարիզ հասաւ։

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուարտ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձը շատ փայլուն կերպով տօնուեցաւ։ Քորնուէյլ Եօրքի դուքսը այդ առթիւ էր որ Ուէլսի իշխան անուանուեցաւ։

ՉԻՆՈՒ ԱՐՔՈՒՆԻՔԸ

ԲԷՔԻՆ.—Չինու արքունիքը Շանկայ պիտի մնայ մինչեւ նոյեմ. 20։

ԱԼԺԵՐԻԱ

ԱԼԺԷ.—Ալժէրիոյ 50 միլիոն Փր.ի փոխառութիւնը հարիւրին չորսով պիտի կնքուի՝ գլխաւորը մէջը ըլլալով։

ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Սոլզպէրի իր ճառին մէջ ըսաւ նաեւ թէ անգլիական բանակը արագ յառաջխաղացութիւններ կը կատարէ Թրանսվալի մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.—Կառավարութիւնը զինուոր կը ղրկէ Ֆրանսայի հիւսիսային կողմը, հանքագործներու բանթողին առաջքը առնելու համար։

ԾԱՆՕԹ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ.—Հեռագրական թելերու վիճակին հետեւանքով գիշերուան հեռագիրները տակաւին չեն առնուած։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Փոխառութիւն Սեռի Դ.	Օ. Օ.	25	27 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	25	28
Ամէնէն վար գին	»	25	25
Բանքին Օթոմ. գոյ.	Ֆր.	98	50
Ամէնէն բարձր գին	»	98	75
Ամէնէն վար գին	»	98	87
ՓԱՐԻԶ 29 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Փոխառութիւն Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	31
Բանքին Օթոմանեան	Ֆր.	98	87
Ծխախոտ		—	—
Ռէժի		19	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օթթ.		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. [illegible] Ընկ.		3	70
[illegible] բաժնեթ.		5	65
» [illegible]		1	30
» պայման.		483	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		465	—
Թրամուէյ		72	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	24
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Բօլ էմբէրեալ	»	90	20
Ֆլորինց	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէթալիք	»	98	20
Ռուսի Թղթադրամ	Օ. Օ.	8	69

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սգող եւ Պօուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգողն օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօռիւ ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան ատեանին

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure
boisson de table et rafraîchissante.

Պ. ՀԱԼԱՃԵԱՆ
ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՏՕՔԹԷՕՐ ԱՆ ՏՐՈՒԱ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ
Թահթապուլունեան խան (Պանք Օթօմանի դիմաց
Կալաթա 10—10

ՏՐ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԻԼԱՆ

ԽԱՉԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խաչինէլի Խասսար Շահանէսէ միւպայաա օլունաճագ Էվրօբանըն տէրգօզ գուրշուն պօրուսընտան իւչ եւեզ երմի գանըլ պօրուսըն միւնագասասընա պաշլանաճագ. մանզը հալը բուլունան օֆֆուզնըզը սալը կիւնի իհալէի էվվէլիյէսի վէ չէհրի Թէշրինը սանինին պիրինճի փէնչշէնպէհ կիւնի տախի եւիզտէ իւչ թէնզիլաթը պիլ գաթի-ի իհալէի գաթիյէսի իճրա օլունաճագընտա իթթախա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթաչհիպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օթուզտա գաաար Խաչինէի Ճելիլէի միւչարիլիհանա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 28 Թէշրինի էվվէլ սէնէ 317

1—3

Անատոլը Օսմանլը Թիմուր Եօլը

ԻԼԱՆ

Չէքիրկէ, վէ Տէօյէր, վէ Իհսանիյէ, վէ Կաղըր-Կէօլ Համամ, վէ Աֆիօն Գարա-Հիսար, վէ Պէօյիւք-Չօղանլար, վէ Զայ, վէ Իսհագլու մէվագըֆլարընտան, Հայտար-Բաշա, վէ Տէյիրմէնճէ վէ եա Իզմիտէ վուգուու պուլաճագ օլան նագլիյաթընտա թաթպիգ իտիլմէգ վէ Փիյաթը հաղրէյէ նիսպէթէն վաքըօ պաղըտա իքի (2) լիրայէ օսմանի թէնզիլաթը շամիլ օլմագ իւզրէ, 101 նօմէրօլը Ֆի 15 Թէշրինի էվվէլ 1901 թարիխլի Փէվգէլատէ վէ մուվագգաթ թարիֆանըն իքինճի իլավէսի չէհրը հալը էֆչէնճիլիսին օնընտա մէվգըէ թաթպիգ վազ իտիլէճէյի վէ մէզքիւր իլավէ հաքգընտա իզահաթը մուֆասսալէ իսթիսալը զըմնընտա մէվագըֆա վէ Հայտար-Բաշատա Թիմուր Եօլըն ումուրը թիճարիյէ տայիրէսինէ մուրաճաաթ իտիլմէլէրի իլան օլունուր։

Միւտիրիյէթ

Հայտար-Բաշա, ֆի 7 Թէշրինի սանի էֆրէնճի 1901

ROYAL VICTORIA

HAIR RESTORER

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԵՂ

ՄԱԶԵՐԸ, ՄՈՐՈՒՔԸ ԵՒ ՊԵՌԸ ՈՒԺՈՎՑՆԵԼՈՒ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Այս դեղըրամաշկերը կանհեր նուազեն եթէ անգամ մը գործածէք զայն. անմըրցելի դեղ մըն է։ Մաքուր և փայլուն կը պահէ մազերը. շիշ մը կը բաւէ անոր ազդեցիկ յատկութիւնները երեւան բերելու համար։ Անոր գործածութիւնը անսորժելի է և հերաթափութիւնը կ'արգիլէ։ Աստիճանական այլ ստոյգ արդիւնքներ կ'ունենայ։ Բնական փայլ մը կուտայ մազերուն։ Այս դեղը ներկ մը չէ բնաւ։ Փափաքուած արդիւնքը ընդհանրապէս 10—15 օրէն ձեռք կը բերուի։ Անոնք որ ծանր հիւանդութիւններէ կ'ազատին, մտադրգութիւններ ունին, այն կիները՝ որոնք իրենց զաւակին կաթ կուտան և այն անձերը՝ որոնք մեծ յոգնութեանց ենթարկուած են միշտ, մազերին կորսնցնելու ենթարկուած են միշտ. մանաւանդ այս պարագաներուն մէջն է որ Royal Victoria hair restorer ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉը մեծ ծառայութիւններ մատուցանելու կոչուած է. կը բաւէ անգամ մը փորձել, զայն գործածելու համար միշտ։ Գործածման եղանակն է շիշը երերցնել և փոքր ըմպանակով մը օրը անգամ մը շփել մազերուն արմատները։ Փափաքուած արդիւնքը ձեռք բերելէ յետոյ՝ կը բաւէ երեք անգամ գործածել շաբաթը։ Այս դեղը կը ծախուի առաջնակարգ դեղարաններու մէջ միայն։ Օսմ. կայսրութեան և Եգիպտոսի մէջ միակ գործակալն է Էմմանուէլ Քարուանա, որուն վաճառատունը կը գտնուի Կալաթա, Վօյվօտա պահականոցին քով, Կալաթա—Շիշլի թրամուէյի գծին առջ, թիւ 95—96։ Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին նաեւ անգլիական և ամերիկեան պատրաստ դեղեր։

ԻՒ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

[illegible] ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենածեր Միջազգային Ընկ. ն կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ լ'Իդալիէնի անկիւնը)։

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին երաշխաւորութեան պաշտպանս գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 359 ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 6,230,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 660 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձման թուականէն սկսեալ [illegible] ընկերութեան և համաշխարհութեան յօրինէ բոլոր վաւերականներն և մանաւանդ ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պարագան։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ ստորեւ նշուած փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ Ապահովագրութեան մուրհակին մէջ. առաջին տարիներէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'ընդունի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաճիւղերով, ինչպէս նաեւ ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Յ. ՈՒԻ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ.-Գործակալ
192 Հ. ՃԱՌԱՇԵԱՆ
Վօյվօտա Վէթէրիս խան փողոց Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրփուլ, Պօրտօ, Մէնթէրանեան [illegible]

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2466
[illegible]	3000	[illegible]	2350
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	1000	[illegible]	1500
[illegible]	1000	[illegible]	1500
[illegible]	2500		

Դիմել առ Յ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
[illegible] խան
[illegible] և ԸՆԿ.
194 21, Մէյտան, Սքէլէ Ղալաթիա

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 Յուլիս 1901

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի		ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—	Դրամագլուխ	11,000,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	2,246,596	43	Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	1,065,293	—
» ի մասնաճիւղս	673.326	61	Վճարելի փոխանակագիրք	1,201,501	23
Գանձելի փոխանակագիրք	1,169,355	44	Ընթացիկ հաշիւք կայս. գանձուն — պահանջողք	1,264,403	15
Պետական արժէթուղք	1,940,990	98	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պահանջողք	7,606,514	23
Զանազան արժէթուղք	1,778,765	90	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	149,930	37
Ընթացիկ հաշիւք կայս. գանձուն—պարտականք	2,626,578	98	Վճարելի շահաբաժինք	770,484	93
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պարտականք	3,246,449	38	Զանազանք	318,794	15
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց	3,854,458	01			
Անշարժ և շարժ. գոյք	285,648	60			
Զանազանք	54,750	73			
	23,376,921	06		23,376,921	06

Վաւերացեալ ճշգութիւնն ըստ տոմարաց

Տնօրէն
Ժ. ՕՊՈՒԱՆՕ

Ընդհ. Տնօրէն
Ռ. ՀԱՄԻԼԹԸՆ ԼԱՆԿ

ԱՐԻՍ եւ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ եւ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թաննաֆալի

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։ Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսդի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Պ. Լաքաուիւս Որդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Նաթօտէօն։
ՊՈՄՊԱՅ.— Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.— Պ. Կէռոն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԽԻՕՍԿԻՒՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.— Պ. Յակոբ Մոսճեան.
ՌՈՍՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բռօվոտալ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(30 Թէֆէր 1310)

ԱՊԱ. ՀՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կը ՕՍԻՍ Եէնի խան, Բաղչէ Ղափու, Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմընս
Քարաքէօյ խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հովիւ փողոց,
Օսմ. Նամագեան դէմը

Ներ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօխ
Մահմուտիէլըր, Զարըրլը խան, Թիւ 21 194

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

[illegible] աթա, Թիւնէլին բովը Մէրթէպանի փողոց
Իզէթ Բաշա խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տոքումա և Թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քորնիչներ, գետնի մուշամաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԶԻԼԽԱՆԻ ԵՒ ԱՆՏՐԻԱՍ

Թիւ 23, Կալաթա, Սոխաքճըն շէնքը

Ցիւրեան դրամատունը, որ իր գործառնութեանց ճշգութեամբը և ուղղամտութեամբը ծանօթ է մեր հրապարակին վրայ. Ղալաթիոյ և եւրոպական սակարաններու ամէն տեսակ արժէթղթերու վրայ գործեր կը կատարէ։ Այլեւայլ արժէթուղթեր կանխիկ կը գնէ և կը ծախէ մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ։ Արեւելեան Ռումէլիի երկաթուղիի Ընկերութեան բրօմեսներ հրապարակ կը հանէ որոնք հետեւեալ գիներով կը ծախուին.

Ամբողջ	7 1/2	ղրուշ
Կէս	5	»
Քառորդ	3	»

Նաև համաձայնած ըլլալով Իզմիրի համիտիէ արհեստից խարժարանին վիճակահանութեան ձեռնարկուներուն հետ, այդ վիճակահանութեան տոմսակները կը ծախէ, հետեւեալ գիներով.

Ամբողջ	80	ղրուշ
Կէս	40	»
Քառորդ	20	»
Մէկ ութերորդ	10	»

693

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 սեպտ. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պերլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԵՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, գերեզմանատան, ևն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութեան կեանքի վրայ. առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու աղջկերու համար օժիտ մը, յաբաթական փոքր վճարումներով.—(միեւնոյն պայմանները կանխաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն շոգենաւի, երկաթուղիի, բիւճկլի ևն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ
Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Իւնայէթ խան, Թիւ 7, 8, 9։

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար Նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և Թիթեռու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը նետեւեալն է.
- 190 ֆրանք աւանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ Թղթակազմ հատորով
- 225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանաչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը գերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի տրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնասյփողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց տրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տէր Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Նաննի զարեշրառեան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատաժանելի ցաւած ակռաները մէկ ռեզգամէն կը լեցնէ ցաւով զիմելու եւ բուժուած վիրաբուժարու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկէ, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի գեղեցկութիւն յաւ տալով, ծամելու և ազատ խօսելու դիւրութիւն [illegible]

[illegible]

Պ. Գ. [illegible] (մինչեւ կէս օր) [illegible] (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]

Տանըտ.—[illegible] 127

COMP [illegible] RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդութեան երթեւեկութիւնք

Դ. 30 12 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գ. 31 13 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճամբորդութեամբ Աղեքսանդրիա Պորթ-Սայիտ եւ Ֆա, Պէյրութ եւ Ճիտտա)։
Ե. 1 14 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ե. 1 14 Մէրսին, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Եաֆա եւ [illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ուր. 2/15 [illegible]

ԽԵԴԻՒԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Ն. ՊԱՊԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՔ

Նոյեմ. 12ին Սիռէասի, Պաթումէն։
» 12ին Գառամանի, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյեմ. 12ին Սիռէասի, Դաւազէն կլլելով ուղղակի Մարսիլիա.
» 14ին Գառամանի, Սամսոն Բիրոսոն, Տրապիզոն։

Տեսակ [illegible] Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք, 2-կարգի 175 ֆրանք. [illegible], դիմել Գործակալին Բեշ Հանն Քարաքէօյ. 1816 Պ. ՊԱՊԻՆ

ՍԻՆ ԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԵՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատակայ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Ճիտասէ համբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին եւեւ. Թրամվէյի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց թիւ 13։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբանա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՄԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալատուն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 135

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒԻՑ

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	1039	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	186
[illegible]	2607	[illegible]	2906	[illegible]	1695	[illegible]	2273	[illegible]	1118
[illegible]	1541	[illegible]	395	[illegible]	775	[illegible]	2709	[illegible]	1785
[illegible]	2377	[illegible]	4811	[illegible]	1581	[illegible]	2557	[illegible]	1193
[illegible]	1322	[illegible]	387	[illegible]	2720	[illegible]	1057	[illegible]	1200
[illegible]	1364	[illegible]	2883	[illegible]	1800	[illegible]	1735	[illegible]	1226
[illegible]	1076	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	2419	[illegible]	1546
[illegible]	861	[illegible]	504	[illegible]	2254	[illegible]	1085	[illegible]	2227
[illegible]	4481	[illegible]	2666	[illegible]	5540	[illegible]	4180	[illegible]	1478
[illegible]	1671	[illegible]	1580	[illegible]	1030	[illegible]	4036	[illegible]	487
[illegible]	1287	[illegible]	1341	[illegible]	1052	[illegible]	1535	[illegible]	2429
[illegible]	1344	[illegible]	954	[illegible]	2807	[illegible]	1837	[illegible]	1914
[illegible]	1034	[illegible]	1638	[illegible]	1700	[illegible]	519	[illegible]	1289
[illegible]	2728	[illegible]	849	Լէօ	1056	[illegible]	2329	[illegible]	2396
[illegible]	1884	[illegible]	4552	[illegible]	2279	[illegible]	1535	[illegible]	1850
[illegible]	2697	[illegible]	2060	[illegible]	1643	[illegible]	1613	[illegible]	1300
[illegible]	4235	[illegible]	1248	[illegible]	3191	[illegible]	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Բրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է, և շաբթուս վերջը Օտեսա պիտի ուղղեւորի։

Էպրօ շոգենաւը, նաւապետ Իւա, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 12ին։

Տիբբիօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 8ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Յ. ՀԻԼՏ ԷՆԾ ՔԻՋՕ
Թիւ 22—24, [illegible] խան, Ղալաթիա 277

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

[illegible] Լիվէրփուլ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէռնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	[illegible]	3329
Քամփանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումբրիա	8128	[illegible]	2931
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2558
[illegible]	7392	[illegible]	2181
[illegible]	7269	[illegible]	161

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԷԿԷՐ
Joly et Seeger
[illegible] խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա
[illegible] փողոց 255

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ և [illegible] [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3508
[illegible]	10500	[illegible]	3506
[illegible]	10500	[illegible]	3300
[illegible]	9000	[illegible]	2509
[illegible]	9000	[illegible]	2509
[illegible]	8000	[illegible]	2509
[illegible]	8000	[illegible]	2509
[illegible]	8000	[illegible]	2508
[illegible]	8000	[illegible]	2069
[illegible]	3700	[illegible]	808
[illegible]	2709	[illegible]	808
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։

[illegible]
ԽԷՎԱՐ ԼԷՅՃԸՐՏԻՆ
Ղալաթիա, [illegible]
800 [illegible]

[illegible]